

Státní technická knihovna
Mariánské nám. 5, 110 01 Praha 1

**Zpráva o činnosti
Státní technické knihovny
v roce 1997**

P R A H A
březen 1998

Obsah

1. Úvod	1
2. Hlavní statistické ukazatele činnosti Státní technické knihovny	3
3. Tvorba a využívání fondu Státní technické knihovny	5
3.1 Tvorba primárních fondů	5
3.1.1 Akvizice knih	5
3.1.2 Akvizice firemní literatury	6
3.2 Zpracování fondů	6
3.2.1 Zpracování základního fondu knih a časopisů	6
3.2.2 Retrokonverze katalogů základního fondu	7
3.2.3 Zpracování historického fondu	7
3.2.4 Zpracování firemní literatury	7
3.3 Organizace a ochrana fondů	7
3.3.1 Základní fond	7
3.3.2 Historický fond	8
3.3.3 Firemní literatura	8
3.4 Služby	8
3.4.1 INVIK	8
3.4.2 Výpůjční služby z knižních a časopiseckých fondů	9
3.4.3 Využívání fondu firemní literatury	10
3.5 Tvorba a využívání sekundárních fondů	10
3.5.1 Bibliografie a bibliografické báze dat	11
3.5.2 Rešeršní a referenční činnost	11
3.6 Studovny	11
4. Publikační a propagační činnost	12
5. Spolupráce s knihovnami a informačními systémy	13
5.1 Spolupráce s knihovnami	13
5.2 Spolupráce s informačními systémy	14
5.3 Členství v organizacích	14
6. Automatizace	15
7. Výzkumné úkoly	16
8. Organizační struktura Státní technické knihovny	17
9. Tabulky	18
10. Grafy	23

1. Úvod

Státní technická knihovna procházela v roce 1997 obdobím vyznačujícím se na jedné straně významnými úspěchy v rozvoji moderních služeb opírajících se o využívání vyspělých informačních technologií, na straně druhé se musela vyrovnat s určitými komplikacemi. Většinu roku pracovala pod vedením zástupce ředitele, na jehož místo byl - po odchodu stávající ředitelky do důchodu - vypsan Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy konkurs. Nový ředitel byl uveden do funkce až v září. Knihovna se dále musela vyrovnat s nepříznivými rozpočtovými opatřeními, vyplývajícími z usnesení vlády č. 229/97 a poté z usnesení vlády č. 356/97, jimiž byl příspěvek STK snížen celkem o 7 731 tis. Kč. Provoz knihovny ovlivnila rozsáhlá rekonstrukce ústředního vytápění. V letních měsících došlo k uzavření knihovny a služby byly omezeny na minimum.

Z těchto důvodů došlo v r. 1997 k jisté nevyrovnanosti při plnění úkolů, které si knihovna uložila „Plánem hlavních úkolů Státní technické knihovny v roce 1997“. Některé úkoly zůstaly nedotaženy do závěrečné podoby, naproti tomu však byly zadány a splněny úkoly mimo plán, další pak byly rozšířeny o nové, původně nezadané práce.

Předkládaná zpráva o činnosti STK v r. 1997 je členěna v dalších kapitolách podle hlavních typů činností knihovny a je v kap. 8 doplněna souborem statistických údajů, které umožňují dokumentovat některé vývojové tendence. Statistická data jsou zpracována jednak formou tabulek, vybrané údaje jsou pak pro větší názornost interpretovány graficky. Tabulky jsou dále rozděleny do dvou částí:

- část A tvoří statistické tabulky charakterizující stav a vývoj primárních a sekundárních fondů vč. katalogů a bází dat
- část B sumarizuje kvantifikovatelné služby a základní data o uživateli.

Nejdůležitější statistické ukazatele jsou v kap. 2 shrnuty do přehledu **Hlavní statistické ukazatele činnosti knihovny v r. 1997** a jsou doplněny grafem ilustrujícím **vývoj nákladů STK v letech 1993 - 1997**.

Základní charakteristiky činnosti a výsledků STK vedou k následujícím **závěrům**:

a. Celkový přírůstek nové literatury, měřený v počtu knihovních jednotek, poklesl oproti roku 1996 téměř o 40 %. Největší podíl na tomto poklesu připadá na mikrografická média, což souvisí se systémovou změnou spočívající v přechodu na technologii digitalizace. U základního fondu knih a časopisů představoval pokles 18 %, přičemž celkové náklady na pořízení tohoto přírůstku poklesly z důvodů rozpočtových opatření oproti předchozímu roku o 15,5 %. Trend snižování podílu nákladů na fondy na celkových výdajích knihovny byl zesílen a podíl výdajů na nákup dokumentů poklesl na 37 % (srovnej graf Náklady STK 1993-1997 s výhledem do r. 1998 na str.4).

Rozpočtová opatření vedla ke zpracování úsporného programu, který poněkud omezil platnost aktualizované verze profilu základního knihovního fondu z r.1996, jímž se měla akvizice řídit od r.1997. Akvizice knih musela nakupovat méně titulů zahraniční literatury (tvořily zhruba jednu čtvrtinu celkového počtu přírůstků) a méně exemplářů české literatury a skript.

Časopisecká literatura dosud pokrývala sledované obory v úplnosti a zahrnovala stěžejní světové tituly. Úsporný program se projevil naplno až v roce 1998, neboť byl aplikován na objednávky časopisů na příští rok. Objednávky byly zpracovány na základě rozboru využitelnosti časopisů a jejich cen. Počet časopisů objednaných na rok 1998 klesl na 1378 titulů, tj. zhruba na 67%, přičemž nejvíce poklesl počet zahraničních časopisů. Kromě rozpočtových opatření se na nákupu zahraničních časopisů negativně odrazil rovněž pokles kurzu koruny.

Výpůjčky celkově poklesly a představují oproti roku 1996 necelých 84 %. Skladba výpůjček a počet uživatelů však ukazuje na to, že hlavní příčinou poklesu nebyl nezáměr uživatelů nebo snížený přísun novinek, ale dvouměsíční uzavření knihovny. Poklesl podíl prezenčních výpůjček, naopak vzrostl podíl absenčních výpůjček, počet výpůjček ze zahraničních knihoven vzrostl o 33 % (zvýšený zájem o mezinárodní služby STK je způsoben jejich vysokou kvalitou a zejména schopností rychle vyřídit požadavek). Značné zlepšení služeb představuje poskytování digitálních kopií (v rámci programu INVIK a vlivem systematického využívání služeb Internetu).

Rovněž počet uskutečněných fyzických návštěv knihovny poklesl na 93 % oproti roku 1996, což lze přičíst dvouměsíčnímu uzavření knihovny. Faktorem, který bude stále zřetelněji ovlivňovat tento ukazatel, je rostoucí počet „virtuálních návštěv“, sledovaný od posledního čtvrtletí r. 1997. Síťové technologie umožňují uspokojit požadavky uživatelů při jediné návštěvě knihovny (elektronické objednávky výpůjček, xerokopie, meziknihovních služeb) resp. vůbec bez návštěvy (digitální kopie).

b. V roce 1996 navržený a rozpracovaný projekt Integrované virtuální knihovny **INVIK STK** byl v roce 1997 realizován ve svých základních částech a je nadále systematicky rozvíjen. Základní verze INVIKu byla spuštěna 7. března 1997, k 1. říjnu byl INVIK rozšířen o uživatelská konta a digitální služby. INVIK a jeho služby dosáhly značného ohlasu jak u uživatelské, tak odborné veřejnosti, což vedlo k navázání spolupráce s firmou Albertina icome Praha za účelem šíření výsledků řešení prostřednictvím projektu **INVIK*Net**. INVIK, jehož realizace znamená nástup nové vývojové etapy v celém českém knihovnictví, byl v roce 1997 podpořen rovněž z grantových prostředků Ministerstva kultury v rámci programu Rozvoj informační sítě veřejných knihoven (RISK).

c. Zdařilý rozvoj služeb uživatelům a ohlas projektu INVIK byly podpořeny i úspěšnou realizací investičních akcí, jejichž koncepce byly zpracovány a schváleny v předchozích letech:

- Počítačová studovna byla otevřena uživatelům za účasti představitelů MŠMT, vysokých škol a další odborné veřejnosti dne 1. října 1997. Je vybavena 13 uživatelskými a 2 služebními stanicemi s CD-ROM a disketovými mechanikami a jednou laserovou tiskárnou a slouží k prezenčnímu studiu a využívání elektronických informačních zdrojů jak lokálních, tak přístupných prostřednictvím Internetu. Studovna vyvolala velký zájem uživatelů, počet návštěv do konce roku dosáhl počtu 3276. Součástí této investice byla i rekonstrukce interiéru výpůjčního protokolu a pracoviště vstupní kontroly.
- Pokračovala modernizace lokální počítačové sítě nezbytná pro zajištění stále stoupajících nároků na kvalitu a prostupnost a výměna a doplnění jednotlivých zařízení výpočetní techniky.
- Současně byla dokončena rekonstrukce reprografické laboratoře zahájená v loňském roce, spočívající ve stavebních úpravách provedených se souhlasem vlastníka budovy i památkové péče.

d. Kromě projektu INVIK byl závěrečnou oponenturou úspěšně obhájén rovněž velmi náročný projekt retrokonverze generálního katalogu periodik STK. Retrokonvertovaná data budou po sloučení s aktuální databází časopisů vystavena v rámci INVIK jako OPAC, tj on line katalog všech časopisů, nacházejících se ve fondu knihovny.

e. Provozní problémy, zvýšené nároky řešených projektů, prozatímnost řízení knihovny po převažující část roku a další potíže naopak způsobily, že několik důležitých úkolů zůstalo ve stadiu rozpracovanosti a jejich dokončení se předpokládá v příštím roce. Jedná se především o dopracování koncepce získávání, využívání a zpřístupňování elektronických informačních zdrojů, koncepce a restrukturalizace bázi dat firemní literatury a vypracování návrhu a metodiky restrukturalizace báze dat ISSN pro účely jejího zpřístupnění prostřednictvím INVIKu. Nezdařilo se rovněž dokončit automatizaci linky zpracování knih připojením modulu mezinárodní výměny

f. Z hlediska organizace a ochrany fondu a tím i z hlediska kvality služeb uživatelům je třeba zdůraznit úspěšné dokončení přesunu historického fondu do depozitního skladu (kromě jeho nejstarší části, která zůstává v trezorech v Klementinu). Tím došlo k uvolnění významných prostor v Klementinu, umožňující reorganizaci fondu vázaných periodik, která byla v r. 1997 dovedena do závěrečného stadia.

g. STK plní spolehlivě funkci Národního střediska ISSN a podílí se svým pravidelným příspěvkem na národním kooperačním systému článkové bibliografie ANAL. Naproti tomu se výstavba Kooperačního systému šedé literatury jako jeden z předpokladů plnohodnotné účasti v mezinárodním systému SIGLE nadále setkává s potížemi. Ty plynou jednak z toho, že účast v EAGLE není v současnosti prioritou organizace zastupující ČR ve Výkonné radě a Valném shromáždění, jednak ze stávající nekompatibility datových struktur SIGLE a mezinárodních norem. To pak působí závažné potíže zejména na straně nejdůležitějších dodavatelů dat - vysokoškolských knihoven.

h. Další vývoj, údržba a šíření Polytematického strukturovaného hesláře, který vyvinula STK jako nástroj poloautomatické indexace dokumentů pomocí řízeného slovníku v rámci spolupracujících knihoven, byl podpořen ustavením Rady pro koordinaci PSH jako poradního orgánu ředitele knihovny. Byla zahájena spolupráce s Národní knihovnou ČR na této problematice v zájmu sblížení a sjednocení selekčních jazyků tohoto typu.

i. Nadále pokračuje odliv kvalitních pracovníků do lépe placených odvětví. Další zlepšování služeb STK, zejména elektronických, bude závislé mj. na možnostech nábory kvalitních specialistů, které ze současných mzdových prostředků resp. s ohledem na současně platné mzdové předpisy nelze adekvátně zaplatit. Profesionální struktura pracovníků STK se, s ohledem na dosavadní úspěchy STK zejména ve vývoji technologií v síťovém prostředí, v zájmu udržení dosaženého standardu a kvalitního plnění stále náročnějších úkolů musí měnit směrem k vyšším třídám.

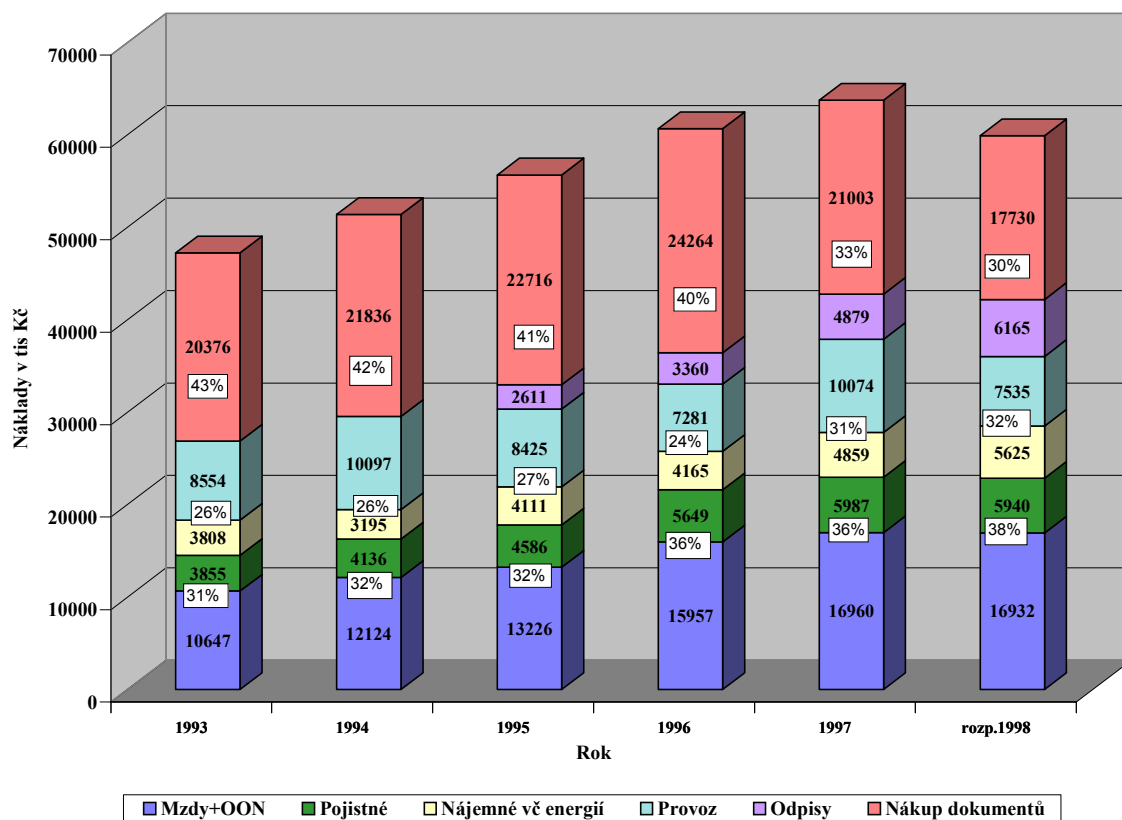
2. HLAVNÍ STATISTICKÉ UKAZATELE ČINNOSTI STK V ROCE 1997

Název statistického ukazatele	1996	1997
FONDY		
Stav primárních fondů k 31.12. celkem	1 589 614	1 590 562
základní fond	1 094 250	1 101 839
knih a seriálů	734 556	736 633
vázaných časopisů	359 694	365 206
fond firemní literatury	193 361	180 953
fond norem	29 976	30 996
fond mikrografických medií	272 027	276 759
fond elektronických dokumentů	0	15
volně přístupno celkem	132 795	136 087
Přírůstek primárních fondů celkem	38 070	23 724
základní fond	11 970	9 777
knih a seriálů	5 498	4 265
vázaných časopisů	6 472	5 512
jednotek firemní literatury	11 109	8 180
norem	1 798	1 020
fond mikrografických medií	13 193	4 732
fond elektronických dokumentů	0	15
Počet odebíraných titulů časopisů	2 267	2 162
Úbytek primárních fondů celkem	19 676	22 776
Počet záznamů v listkových katalozích	4 173 176	4 218 434
Počet využívanýchází dat (vč. CD-ROM)	53	53
Počet záznamů uživatelskýchází dat vč. OPAC (kromě CD-ROM)¹⁾	299 129	320 564
SLUŽB		
Výpůjčky z fondů knihovny celkem	696 855	583 472
ze základního fondu vč. prodloužení	282 756	262 745
absenční osobní	75 744	76 473
MVS	1 043	1 646
MMVS	674	300
prezenční	197 007	184 721
z fondu firemní literatury	400 194	311 525
absenční osobní	1 439	1 028
formou cirkulace tematických řad	17 449	9 361
MMVS	369	441
prezenční	380 937	300 695
z fondu mikrografických medií	5 596	3 263
absenční osobní	562	6
MVS	22	22
prezenční	5 012	3 235
z fondu norem	8 309	5 725
výpůjčky elektronických dokumentů	0	214
Výpůjčky z fondů zahraničních knihoven	1 667	2 214
Reprografické služby		
Vyřízeno externích požadavků celkem	30 726	28 187
Zhotoveno jednotek (vč. interních) celkem	298 072	234 703
xerokopii (stran)	270 193	225 767
mikrofiší (kusů)	20 248	2 798
zvětšenin (kusů)	7 631	2 500
digitálních kopií (souborů/stran)	0	3 638
UŽIVATELÉ		
Počet fyzických a virtuálních uživatelů	8 046	12 016
Počet návštěvníků knihovny za rok	101 391	119 695
Počet virtuálních návštěvníků²⁾	0	25 490
ÚDAJE PRO STÁTNÍ STATISTIKU		
Na nákup literatury vynaloženo v tis. Kč	24 264	21 003
Počet míst ve studovnách	111	124
Počet zpracovaných rešerší a bibliografií	225	141
Počet vydaných publikací	2	13

1) údaj za rok 1997 v jiném členění

2) údaje za říjen - prosinec 1997

Náklady 1993 - 1998

3. Tvorba a využívání fondů Státní technické knihovny

Fond STK představuje na území ČR dosud největší a nejkompletnější sbírku odborné a vědecké literatury z oblasti techniky a s technikou souvisejících přírodních věd. Na knihovnu se se svými požadavky obracují především studenti a pracovníci vysokých škol, výzkumných pracovišť, technická veřejnost, roste zájem menšího průmyslu a podnikatelů. Jelikož STK je významným zdrojem informací nepostradatelných jak pro výchovu a vzdělávání odborníků, tak pro potřebný rozvoj techniky a moderních technologií nejen v průmyslu, ale i v drobném a středním podnikání, je citelná redukce finančních prostředků, která dopadla v r. 1997 na rozpočtovou a příspěvkovou sféru, velmi závažným problémem. O to více je třeba ocenit iniciativy STK, pokud jde o elektronizaci a virtualizaci služeb (projekt INVIK), umožňující nejen vyšší pohodlí uživatelů, ale zejména usnadňuje přístup ke zdrojům mimo vlastní fondy STK a zprostředkuje jejich „dopravu“ přímo na stůl uživatele. Tento v r. 1995 zahájený program se, přes jistou nerovnovážnost při plnění úkolů zadaných plánem, daří úspěšně plnit zejména na poli služeb uživatelům.

3.1. Tvorba primárních fondů

Primární fondy STK zahrnují sbírku knižní a časopisecké literatury a speciální sbírku literatury firemní. Ve studovných jsou pak pro uživatele připraveny i další druhy informačních zdrojů, např. kompletní sbírka ČSN, Sbírká zákonů ČR od r. 1918, sekundární informační zdroje (abstrakta, referátová periodika) a další. Kromě tradiční formy se čím dál více prosazuje elektronická forma, pro jejíž využívání je knihovna vybavena v tomto okamžiku vcelku uspokojivě. Nicméně akvizice, uchovávání a využívání elektronických informačních zdrojů, ať už hmotných (CD-ROM) či síťových (Internet), má specifické problémy a odlišuje se v některých případech dosti významně od metod používaných u klasických dokumentů. Proto si STK uložila zpracovat ucelenou koncepci získávání, využívání a zpřístupňování elektronických informačních zdrojů, která by měla zahrnout a vyjasnit všechny aspekty tohoto nového typu získávání informací, včetně problematiky autorskoprávní, licenční, organizační, zpracovatelské, technické a neposledně ekonomické.

Tento úkol se ukázal být natolik složitým, že přesáhl stávající kapacitní i personální možnosti knihovny a zůstal rozpracovaný. Nicméně byla vypracována druhá verze koncepce, která se stala po připomínkách základem pro verzi třetí, jejíž dokončení bylo přeloženo do roku 1998.

3.1.1 Akvizice knih a časopisů

Doplňování základního knihovního fondu bylo v roce 1997 poznamenáno úsporným programem v důsledku nižšího rozpočtu na nákup literatury. Úsporný program poněkud omezil platnost nově upravené verze profilu základního knihovního fondu z r.1996, jímž se měla akvizice řídit od r.1997. Akvizice knih nakupovala méně titulů zahraniční literatury a méně exemplářů české literatury a skript. Celkem bylo do základního knihovního fondu získáno 4265 přírůstků knih, což je 77 % přírůstků roku 1996. Zahraniční knihy tvoří zhruba jednu čtvrtinu celkového počtu přírůstků.

V tomto roce docházelo do knihovny celkem 2042 titulů časopisů, z toho 379 tuzemských a 1663 zahraničních. Časopisecká literatura pokrývala v úplnosti sledované obory a zahrnovala stěžejní světové tituly. Úsporný program se projevil naplno až v roce 1998, neboť byl aplikován na objednávky časopisů na příští rok. Objednávky byly zpracovány na základě rozboru využívání časopisů a jejich cen. Počet časopisů objednaných na rok 1998 klesl na 1378 titulů, tj.zhruba na 67%, přičemž nejvíce poklesl počet nakupovaných zahraničních časopisů. Tak značný pokles počtu titulů nebyl způsoben jen sníženým rozpočtem. Po dodatečných úpravách byl rozpočet na nákup časopisů zvýšen alespoň na 80% rozpočtu na rok 1996, ovšem na nákupu zahraničních časopisů se, kromě jejich trvale rostoucích cen, právě v období rozhodném pro objednávky negativně odrazil pokles kursu koruny.

Mezinárodní výměna publikací získává do fondu další zahraniční časopisy a netržní publikace. V roce 1997 získala od 180 partnerů celkem 210 knih a 224 tituly časopisů. Za to odeslala do zahraničí 256 titulů časopisů a seriálů v 487 exemplářích a 587 knih a seriálů mimo kontinuaci.

Doplňování fondu norem bylo zkomplikováno tím, že Úřad pro normalizaci a měření přestal normy zasílat bezplatně a teprve v závěru roku 1997 STK nalezla finanční prostředky pro dodatečnou akvizici celoroční produkce. Důsledkem toho bylo i značně nárazové třídění norem a jejich ukládání do databáze. K 31.12.1997 bylo uloženo 1020 výtisků.

Ve snaze vyhovět četným dotazům uživatelů STK na starší československé normy byl vytvořen archivní fond norem z rozmezí let 1948-1971, který obsahuje přibližně 23 tisíce titulů.

Kvantitativní charakteristiky obsahují tabulky 1 - 4 v části A. Fondy a grafy č. 1 - 4.

3.1.2 Akvizice firemní literatury

Akvizice firemní literatury využívá specifických metod, odpovídajících propagačnímu, obchodnímu, instruktážnímu a reklamnímu charakteru tohoto druhu dokumentů. Bylo rozesláno celkem 2415 dopisů a odpovědních lístků, z toho 1097 akvizičních dopisů a odpovědních lístků, 789 děkovacích dopisů, 75 individuálních dopisů do zahraničí a 454 výročních poděkování.

Kromě tuzemských výstav a veletrhů (Praha, Brno - Mezinárodní strojírenský veletrh, INVEX, AUTOTEC + Autosalon, České Budějovice - Země živitelka) byla firemní literatura získávána i na veletrzích v SRN (mezinárodní veletrh plastických hmot KUNTEC v Lipsku a mezinárodní veletrh elektronické výroby PRODUCTRONICA v Mnichově). Nedostatek finančních prostředků na zahraniční služební cesty byl zmírněn i tak, že jeden z pracovníků akvizice firemní literatury navštívil mezinárodní veletrh LASER Mnichov v době své dovolené, na základě pozvánky pro novináře.

Do fondu adresářů a veletržních katalogů bylo získáno celkem 167 nových přírůstků, a to darem od českých nebo zahraničních vydavatelů, z obchodních oddělení velvyslanectví v ČR, ze smíšených obchodních komor a dalších institucí na podporu mezinárodního obchodu. Žádný z plánovaných nákupů (adresářů a katalogů elektronických součástek) nebyl v roce 1997 uskutečněn pro nedostatek finančních prostředků.

Celkem byly získány 14802 jednotky zahraniční firemní literatury (z toho 2103 duplikáty). Od českých firem byly získány 3744 jednotky firemní literatury (426 duplikátů). Navíc bylo získáno dalších 2296 jednotek (2191 titul) firemní literatury (jednalo se buď o publikace mimo tematické zaměření fondu firemní literatury STK nebo o další duplikáty), které byly použity na výměnu s vědeckými knihovnami ČR (Státní vědecká knihovna Ostrava, Moravská zemská knihovna Brno), příp. byly rozdány zájemcům ve studovně referátové a firemní literatury.

V roce 1997 byly navázány kontakty s 3667 firmami, takže v databázi je k 31.12.1997 evidována celkem 24451 firma.

3.2 Zpracování fondů

Přírůstky fondů STK procházejí zpracovatelskou linkou, z níž vycházejí katalogizační záznamy, tj. záznamy jednotlivých katalogů sloužících k orientaci ve fondech STK. Uživatel tak má k dispozici současně klasické lístkové katalogy a elektronické katalogy přístupné jak v lokální síti knihovny, tak prostřednictvím Internetu.

Klasické **lístkové katalogy** se nacházejí v hale služeb a zahrnují jmenné katalogy a katalogy, které umožňují vyhledání dokumentu podle obsahu - podle předmětových hesel nebo podle Mezinárodního desetinného třídění. Mezi **elektronické katalogy** patří katalog knih (obsahuje záznamy knih od r. 1978 včetně údajů o jednotlivých exemplářích), katalog časopisů docházejících do knihovny od r. 1992 a báze šedé literatury (cca 100 pilotních záznamů české šedé literatury). K dispozici jsou také záznamy nových přírůstků v knihovním fondu a seznam zahraničních časopisů objednaných na r. 1998. Starší literaturu zachycuje vedle klasického lístkového katalogu částečně databáze historického fondu Státní technické knihovny z let 1718 - 1913 a inventurní soupis, který se v současné době rovněž převádí do elektronické podoby. Databáze firemní literatury je uživatelům k dispozici zatím pouze prostřednictvím obsluhy.

3.2.1 Zpracování základního fondu knih a časopisů

Veškeré přírůstky základního knihovního fondu STK procházejí jmenovou katalogizací a věcným zpracováním dle MDT, předmětových hesel a knihy též dle Polytematického strukturovaného hesláře (PSH), který je produktem STK, určeným pro poloautomatickou indexaci publikací.

Koordináčnímu pracovišti PSH byly předány návrhy na aktualizaci PSH v podobě několika set hesel jako kandidátů na zařazení do další verze. Průběžně byly prováděny doplňky a změny v tabulkách MDT a byla dokončena kontrola znaků MDT třídy 5 použitých v bázi dat KATALOG.

Pro uložení volně přístupného fondu časopisů ve velké studovně bylo zpracováno nové věcné třídění. V této souvislosti byly vytištěny nové katalogizační lístky a podle nového třídění byl zrevidován a nově uspořádán katalog novinek časopisů.

V rámci vedení katalogů a doplňování bází dat byly průběžně zařazovány nové a doplňovány stávající záznamy v návaznosti na zpracování přírůstků a vyřazování knihovních jednotek .

Statistické vyhodnocení jednotlivých činností viz tabulky A 5 a A 7.1, jakož i grafy č. 6 a 7.

3.2.2 Retrokonverze katalogů základního fondu

V 2. pol. roku 1997 byla v rámci programu INFRA dokončena 3. etapa **retrokonverze generálního katalogu časopisů** (srv. kap. 6). Proběhlo závěrečné oponentní řízení, kterým byly výsledky celého projektu velmi dobře hodnoceny. Pro 4. etapu úkolu, která nebyla součástí grantu a jejíž těžiště přechází do r. 1998, jsou průběžně revidovány a opravovány údaje názvů časopisů podle platných Pravidel pro určování názvů časopisů pro tvorbu akvizičních a katalogizačních záznamů (interní směrnice zpracovaná v souladu s normou ISBD(S) a pravidly AACR2). K řadě údajů budou doplňující texty podle AACR2, UNIMARC a ISBD(S) automaticky vygenerovány. Cílem je sjednocení údajů v databázi KATCAS, v generálním katalogu a dalších katalogizacích služebních i čtenářských.

Dosavadní výsledky byly, dle doporučení oponentní rady, prezentovány v brožuře *Patočková, Anna - Švastová, Zuzana : Retrospektivní konverze generálního katalogu časopisů Státní technické knihovny. Praha, STK 1997. 16 s., 2 s. obr. příl. [květen 1997]*

Do **retrokonvertovaného katalogu knih** z let 1978-1990 byly doplněny chybějící záznamy zjištěné podle přírůstkového seznamu z let 1981-1984 a průběžně byly opravovány a doplňovány stávající záznamy. Celkem tak bylo doplněno a opraveno 5058 záznamů.

3.2.3 Zpracování historického fondu

Báze dat historického fondu knih STK z let 1718 - 1913 obsahuje údaje o 14225 popisných jednotkách v 16806 záznamech. Z nich je v bázi dat uloženo cca 6000 záznamů doplněných z původních inventárních záznamů na úplné katalogizační záznamy v předcházejících letech. V roce 1997 nebyly nově doplněné záznamy do báze dat ukládány, protože jde o práci, pro kterou nemá STK systemizovanou kapacitu a úspory v rozpočtu na položce ostatní služby a práce, ze které by bylo možné tento úkol hradit, nevznikly. Práce pokračovaly na zpracování konceptů úplných katalogizačních záznamů podle originálů dokumentů, a to ve skupině oborové signatury B-stavebnictví a architektura. Bylo zpracováno 1300 nových záznamů a stav zpracování této skupiny je následující:

Z 2000 inventárních záznamů je v bázi dat uloženo 300 záznamů úplných, 1000 záznamů je zpracováno a připraveno k uložení a 700 záznamů zbývá ke zpracování. Počet záznamů, který vzniká při zpracování původních inventárních záznamů, je v důsledku rozpisu dílů a přívazků zpravidla o 40% vyšší než počet původních inventárních záznamů. V tomto počtu je v bázi dat uloženo 490 záznamů, zpracováno a k uložení připraveno 1300 záznamů a ke zpracování zbývá 980 záznamů. Mimo katalogizační zpracování byl v tomto roce vyvinut speciální výstupní formát pro záznamy z báze dat historického fondu a vyřešeny všechny problémy s jeho tvorbou.

3.2.4 Zpracování firemní literatury

Zpracování firemní literatury je statisticky vyhodnoceno v tabulkách A 5 a A 7.1.

Záznamy firemních časopisů jsou od r. 1997 rovněž součástí on line katalogu STK (OPAC).

V souvislosti se zpracováním koncepce a provedením restrukturalizace bází dat firemní literatury pro jejich zpřístupnění na WWW stránkách INVIK byl vypracován návrh základního schématu záznamu s údaji, které jsou s ohledem na všechny typy získávané firemní literatury zahrnuty do popisného formátu. Výsledná varianta byla zharmonizována s pravidly ISBD a rámcově též AACR2. Pro nedostatek kapacit nebyla inovovaná struktura dosud projednána a schválena.

V souladu s průběžnou aktualizací fondu firemní literatury a vyřazováním zastaralých publikací bylo vyřazeno 11714 katalogizačních lístků z katalogu, jehož doplňování bylo ukončeno k r. 1991, kdy bylo započato s budováním báze dat firemní literatury. V současnosti obsahuje lístkový katalog firemní literatury 45719 záznamů od r. 1988 do poloviny roku 1991.

3.3 Organizace a ochrana fondů

3.3.1 Základní fond

Na základě přípravných prací provedených v r. 1996 a výsledků zkušebního provozu v témže roce, pokračovaly **revizní práce** v rozsahu fondu signatury A. Bylo prověřeno 1736 knihovních jednotek a bylo zjištěno a pro účely oprav databáze KATALOG zjištěno a opraveno 444 chybných údajů.

V návaznosti na **obsahovou prověrku** základního knihovního fondu v časovém intervalu let 1950 - 1989 pokračovalo prověřování a vyřazování neprofilové literatury společensko-politického charakteru. V rámci této činnosti bylo prověřeno 2536 knihovních jednotek, vyřazeno 2454 knihovních jednotek a v informačním aparátu prověřeno 5173 záznamů. Následně byly zajištěny navazující operace, včetně úprav příslušných částí informačního aparátu.

Ve 3. a 4. čtvrtletí roku pokračovala **reorganizace fondu vázaných periodik** přesunem periodik z let 1976-1982 do skladu uvolněného po přesunu části historického fondu (viz kap. 3.3.2). Akce bude dokončena v prvním čtvrtletí roku 1998. Práce probíhají za plného provozu, bez omezení možnosti výpůjček čtenářům.

Byl zpracován návrh **reorganizace zpřístupňování časopisů**, jehož realizace, plánovaná na rok 1998 v souvislosti s modernizací regálové konstrukce ve všeobecné studovně, bude paradoxně zjednodušena redukcí odběru titulů v důsledku snížení rozpočtu. Kapacita všeobecné studovny tak umožní zpřístupnit uživatelům ve volném výběru všechny docházející tituly. Doposud byla část časopiseckého fondu uložena ve skladu a dostupná uživatelům pouze na objednávku. Po reorganizaci studovny budou všechny tituly vystaveny podle nového oborového řazení.

Prostřednictvím dodavatelů, vybraných výběrovým řízením, byly **knihařsky zpracovávány** přírůstky knihovního fondu STK. Do konce roku byl svázán fond periodik za rok 1995 v rozsahu 6007 svazků, tj. 2601 titul. Dále bylo svázáno 649 svazků skript a převázáno 209 svazků s poškozenými vazbami.

Vybrané, často půjčované časopisecké tituly byly rovněž **mikrofišovány**. Bylo pořízeno 2798 originálních mikrofiší jako archivní kopie těchto titulů. Od roku 1998 bude technologie mikrofišování nahrazena pořizováním digitálních kopií.

V zájmu ochrany fondů byly průběžně **upomínání uživatelé** nevracející v termínu vypůjčené publikace. V souladu s knihovním řádem bylo rozesláno celkem 20827 upomínek, dalších 190 upomínek prostřednictvím advokátní kanceláře a v 7 případech došlo k soudnímu vymáhání navrácení výpůjček.

3.3.2 Historický fond

K 23.6. 1997 byl ukončen přesun historického fondu převážně z 19. století do depozitního skladu, a tím na několik let ukončen přesun starého fondu STK z budovy Klementina. Vzhledem k historické hodnotě fondu a jeho stavu (část poškozeného fondu byla opravena a provedena převazba polokožené vazby), byly publikace převáženy šetrně v přepravních bednách a ihned stavěny na místo, aby se zamezilo případnému poškození.

Jádro historického fondu je chráněno v trezorech v místnosti, kde jsou sledovány a regulovány klimatické podmínky. V rámci činnosti spojené s tímto fondem bylo zajištěno 6 prezenčních výpůjček, 579 výpůjček pro zpracování záznamů pro databázi historického fondu a poskytnuty 24 telefonické a ústní informace.

3.3.3 Firemní literatura

Primární fond firemní literatury ve studovně referátové a firemní literatury se kvůli omezenému prostoru udržuje na stále stejném rozsahu, tj. přibližně 60000 knihovních jednotek. Publikace starší než cca 4 roky se přemísťují do archivu, kde jsou uživatelům k dispozici. Z archivu jsou vyřazovány publikace starší než 10 let, které již nejsou čtenáři využívány.

V r. 1997 byly zkontrolovány a z primárního fondu vyřazeny 16972 tituly, tj. 20440 knihovních jednotek. Vyřazeno bylo 119 adresářů, 28 publikací tvoří ztráty.

3.4 Služby

STK poskytuje široký sortiment služeb uživatelům jak na základě vlastních primárních a sekundárních fondů, tak s využitím služeb meziknihovních v rámci ČR resp. mezinárodních meziknihovních služeb. V roce 1997 byla však realizována první etapa projektu (jehož řešení bylo zahájeno v předchozím roce), který znamená zásadní přelom nejen ve službách STK, ale zejména zahájení nové etapy v rozvoji celého českého knihovnictví. Jedná se o projekt Integrované virtuální knihovny - INVIK STK.

V souvislosti s projektem INVIK a se zahájením provozu počítačové studovny byl s platností od 1. září 1997 novelizován Knihovní řád STK. Byl především doplněn o novou kategorii elektronického/virtuálního uživatele a o novou kategorii služeb poskytovaných prostřednictvím Internetu resp. WWW. Novelizován byl i Ceník služeb.

3.4.1 INVIK

Projekt **INVIK STK - Integrovaná virtuální knihovna STK** byl veřejnosti poprvé představen 7. března 1997, kdy byla zprvozníma základní verze, tj. služby a katalogy. Byly vytvořeny programy pro souborný dotaz do WWW katalogů dalších domácích i zahraničních knihoven a pro přejímání katalogizačních záznamů v prostředí WWW. K 1. říjnu byla oficiálně otevřena uživatelská konta a spuštěny digitální služby. Projekt byl v r. 1997 podpořen z grantu Ministerstva kultury v rámci programu RISK (srv. kap. 6).

Cílem INVIKu je umožnit uživatelům kvalitní, rychlý, pohodlný a především bezbariérový přístup k informačním zdrojům a službám knihovny, a to odkudkoliv a kdykoliv, bez nutnosti její fyzické návštěvy. To zprostředkuje funkční koexistence tradiční knihovny s knihovnou virtuální. INVIK STK je tedy nejen název projektu, ale zároveň je to jakási „obchodní značka“ WWW stránek STK.

STK zavedla novou kategorii tzv. elektronického či virtuálního uživatele, jemuž jsou poskytovány služby prostřednictvím tzv. uživatelských kont. Uživatelské konto se skládá z chráněného prostoru na WWW serveru STK a z finančního konta, tedy z heslem chráněného adresáře na zabezpečeném WWW serveru STK, sloužícího autorskoprávní ochraně dokumentů a k ochraně uživatele při zpřístupnění výsledků služeb a z finanční částky, složené uživatelem k úhradě poplatků za služby STK. Nezbytnou podmínkou pro založení uživatelského konta je podepsání smlouvy o zřízení uživatelského konta. Uživatelem INVIK STK se proto může stát jakákoli právnická osoba či fyzická osoba starší 18 let.

Služby nabízené v INVIK STK si uživatel objednává WWW formulářem, který je součástí nabídky jednotlivých služeb realizovaných prostřednictvím Internetu. První, úvodní službou, u níž je objednávka i platba realizována prostřednictvím uživatelského konta, je poskytování digitálních kopií. Zavedení dalších služeb objednávaných i hrazených prostřednictvím uživatelského konta se postupně připravuje, v nejbližší době to budou digitální Current Contents a služby MVS a MMVS. U MVS a MMVS jde o jejich integraci do služeb poskytovaných přes uživatelské konto; v prostředí WWW jsou přístupné již od března 1997.

Poskytování digitálních kopií prostřednictvím uživatelského konta je v podstatě reprografická služba založená na tzv. „just-for-you-digitizing“ principu a je alternativou služeb typu document delivery. Tato služba umožňuje uživateli pořídit si na základě objednávky podané prostřednictvím interaktivního WWW formuláře digitální kopie „statických“ resp. papírových dokumentů, které jsou v přímém či „nepřímém“ dosahu Státní technické knihovny (zprostředkovaných např. přes mezinárodní meziknihovní výpůjční služby) za podmínky dodržení příslušných předpisů a pravidel.

Digitální kopii si uživatel může běžným webovským prohlížečem stáhnout ze svého chráněného konta na WWW serveru STK jako soubor v odpovídajícím vybraném formátu (JPEG, GIF či PDF), aniž musí do knihovny přijít.

STK garantuje provedení této služby do 48 hodin u objednávek v rozsahu 10 požadavků nebo do max. 100 stran textu. Při vyšším rozsahu je požadavek vyřízen v co možná nejkratší době. S ohledem na tyto služby STK dále upravila svůj Knihovní řád, jehož celý text i výtah jsou k dispozici na stránkách INVIK STK.

Pro zdárný chod INVIKu byly zpřístupněny WWW stránky o kontech a službách, zpracován Výtah z Knihovního řádu pro elektronické služby a příručka Pokyny pro majitele uživatelských kont.

Zájem o tuto novou službu dokumentuje graf č. 10. Ve 4. čtvrtletí bylo pořízeno pro zájemce 3638 digitálních kopií.

3.4.2 Výpůjční služby z knižních a časopiseckých fondů

Požadavky uživatelů na výpůjčky ze základních knižních a časopiseckých fondů jsou uspokojovány **výpůjčními službami prezenčními, absenčními, meziknihovními, mezinárodními meziknihovními a službami nahrazujícími výpůjčku, tj. službami reprografickými a nejnověji digitálními** (viz výše). V STK je proces výpůjčky knih zautomatizován od začátku roku 1997 (v listopadu 1996 byl zahájen zkušební provoz). Počítačové stanice určené pro vyhledávání a následné objednávky výpůjček z elektronických katalogů jsou umístěny v hale služeb a po celou provozní dobu knihovny je u nich k dispozici konzultační služba. Čtenáři mají možnost v elektronickém katalogu ihned zjistit, zda je publikace k dispozici nebo dokdy je vypůjčena. Současně mají možnost objednávat výpůjčky přímo z katalogu, aniž musí vyplňovat jakoukoliv objednávku. Tuto výhodu nabízí zatím pouze katalog knih od r. 1978. U starších knih a zatím i u časopisů musí uživatel podat objednávku klasickým způsobem. Výpůjčka se však již realizuje automatizovaně. Objednávat z elektronického katalogu, ať již osobně v

knihovně nebo po Internetu, mohou pouze registrovaní uživatelé, protože systém vyžaduje pro jejich identifikaci kromě rodného čísla také číslo Průkazu uživatele STK.

Důsledné využívání internetových služeb jak při komunikaci s uživateli, tak při vyhledávání dokumentů a při komunikaci s knihovnami, praxe finančních a uživatelských kont STK u zahraničních knihoven a automatizovaná evidence objednávek a dalších procesů agendy činí z pracoviště **MVS a MMVS** jedno z nejvýkonnějších v knihovně. Služby „**current contents**“, spočívající v kopírování obsahů sešitů jednotlivých časopiseckých titulů dle objednávky uživatelů, vykazují stabilní ukazatele. Na základě 8100 objednávek od 68 abonentů bylo zpracováno 4413 čísel časopisů z 508 titulů, tj. zkopírováno 15330 stran.

V rámci výpůjčních služeb bylo uspořádáno 9 výstavek vybraných publikací z nových přírůstků. Z 389 vystavených publikací bylo realizováno 170 rezervovaných výpůjček

Podrobné statistické vyhodnocení obsahují tabulky 1 až 4 v části B a graf č. 9. Výkyvy oproti předchozímu roku lze přičíst především na vrub dvoutměsíčnímu uzavření knihovny kvůli přestavbě ústředního vytápění, která však omezovala provoz knihovny po převážnou část roku 1997, a celkové stavební rekonstrukci reprografických laboratorí. Růst požadavků na meziknihovní výpůjčky a tím i stoupající výkony pracoviště meziknihovních služeb ilustruje mj. i důsledky poklesu finančních prostředků na pořizování vlastních knihovních fondů.

3.4.3 Využívání fondu firemní literatury

Primární fond firemní literatury byl uživatelům zpřístupňován prezenčními a absenčními individuálními výpůjčkami ve studovně referátové a firemní literatury a formou tematických řad předem přihlášeným zájemcům podle novelizovaného seznamu. Podíl prezenčních výpůjček na celkovém počtu přitom činí 96,5 % a týká se především prospektů, katalogů a firemních časopisů.

Statistický pohled na výpůjčky firemní literatury poskytuje tabulka 1.1 a 1.2 v části B. Tradičně převažují výpůjčky z oboru strojírenství (18,2 %), následuje slaboproudá elektrotechnika a elektronika, výpočetní technika, energetika a silnoproudá elektrotechnika, přesná mechanika, měřicí přístroje, regulace, dále chemická technologie a stavebnictví. Opět se ukázal negativní vliv uzavření knihovny, ovšem další vývoj práce s firemní literaturou si vyžádal zadání úkolu Koncepce firemní literatury na rok 1998.

3.5 Tvorba a využívání sekundárních fondů

Sekundárními fondy se rozumí sbírky informačních pramenů, které poskytují informace o primárních fondech (knihách, časopisech, člancích a dalších druzích dokumentů). Tyto sekundární fondy STK buď sama vytváří, nebo je vyhledává, získává do svých fondů či zajišťuje k nim přístup, a na jejich základě poskytuje uživatelům další služby. (Mezi sekundární prameny patří i katalogy knihovny, o nichž byla řeč v kap. 3.2.)

Budování a využívání sekundárních informačních zdrojů je soustředěno do odboru sekundárních a speciálních fondů, který pečuje jak o vyhledávání a doplňování fondů, tak nabízí služby spojené s jejich zpřístupňováním a využíváním. Tak jako akvizice primárních dokumentů byla postižena úspornými opatřeními státního rozpočtu, tak i možnosti doplňování a rozšiřování referátových časopisů a abstrakt a bází dat na CD-ROM jsou omezeny. Tak např. bylo nutné odřeknout předplatné na rok 1998 dlouhodobě odebíraných Chemical Abstracts a bází Analytical Abstracts a Support OnSite for Networks na CD-ROM. Z 64 titulů referátových periodik odebíraných ještě v r. 1996 poklesl stav na 35 v r. 1997 a v r. 1998 bude stav ještě o další 2 tituly nižší.

O to více nabývá na významu vyhledávání adekvátních elektronických zdrojů volně, tj. bezplatně zpřístupňovaných na Internetu, a jejich nabízení prostřednictvím www stránky STK, tj. prostřednictvím INVIKU. Průzkum těchto zdrojů je průběžný, aktuálnost adres je prověřována, adresy všech oborů byly doplněny anotacemi.

Prezentace jednotlivých oborů v INVIK STK měla na konci roku tuto kvantitativní podobu:

Obor	Počet zdrojů
Architektura	17
Astronomie	13
Biochemie a biologie	20
Biotechnologie	22
Doprava	15
Ekologie	18
Ekonomika	13
Elektronika a elektrotechnika	11

Energetika	13
Fyzika	10
Hornictví	14
Hutnictví	16
Chemie	16
Matematika	9
Spoje	9
Stavebnictví	10
Strojírenství	11
Zdravotnictví	16

Průzkum pokračuje průběžně dále, jsou shromažďovány materiály pro prezentaci dalších oborů a pro rozšíření oborů stávajících. Mimo to byl koncem roku 1997 započat průzkum, jehož cílem by měla být prezentace volně přístupných titulů elektronických a on-line časopisů z Internetu. Kromě vlastního vyhledávání v Internetu byl z hlediska aktuálnosti a použitelnosti pro uživatele STK prověřen seznam elektronických a on-line časopisů s počítačovou tematikou, který již byl v tištěné podobě zpracován oddělením správy sítě, a vhodné tituly byly zařazeny do vytvářené databáze.

3.5.1 Bibliografie a bibliografické báze dat

STK pokračovala v rámci kooperačního systému české národní článkové bibliografie, řízeného Národní knihovnou ČR, v bibliografickém zpracovávání vybraných technických časopisů pro bázi dat ANAL. V průběhu roku se excerpční základna zvýšila o čtyři tituly, takže ke konci roku bylo excerpováno 28 titulů časopisů. V roce 1997 bylo zpracováno 2465 záznamů a na konci roku báze obsahovala téměř 6000 záznamů. Do NK ČR bylo předáno 2410 záznamů. V prosinci 1997 absolvovali vybraní pracovníci v Národní knihovně ČR školení, týkající se přechodu na nový formát záznamu do ANAL.

Ve 4. čtvrtletí byla aktualizována báze souborného katalogu zahraničních periodik a jako její výstup byl zpracován „Seznam časopisů objednaných do STK a vybraných vysokoškolských knihoven technického zaměření v roce 1998“, k němuž dodalo podklady celkem 18 knihoven. Práce na Seznamu byla komplikována pozdějšími změnami v objednávkách, takže bylo nutno vypracovat doplňky zachycující poslední stav. Seznam byl vytištěn v nákladu 250 kusů a má 181 stran.

Pokračovala spolupráce na celosvětové bibliografii o únavě materiálů, zpracovávané v Austrálii. Báze dat rešerší a bibliografií byla doplněna o záznamy 85 rešerší, báze ČSN o 1020 přírůstků.

Kvantitativní charakteristiky bibliografickýchází dat jsou uvedeny v tabulce 7.1 v oddíle A. Bibliografické činnosti související s vedením a využíváním databáze ISSN viz kap. 4.2.

3.5.2 Rešeršní a referenční činnost

Ze sekundárních fondů STK, z informačních zdrojů přístupných na Internetu a v případě potřeby i s využitím fondů pražských informačních institucí nabízí STK zpracování klasických, kombinovaných i strojových rešerší za úhradu.

V r. 1997 byl, patrně vlivem stále rozšiřovaného přímého přístupu uživatelů STK k informačním zdrojům na Internetu a LAN, zaznamenán pokles v rešeršní, nikoli však v referenční činnosti. Zájem o klasické rešerše byl nulový. Zází dat na CD-ROM bylo vypracováno 106 rešerší, z toho 58 ze Science Citation Indexu. Tři rešerše byly zpracovány pomocí zdrojů z Internetu a jedna s využitím OPAC STK, tj. on-line katalogu primárních publikací z fondu knihovny.

Pro uživatele firemní literatury bylo zpracováno 13 retrospektivních rešerší tradičním způsobem, vyhledáno a zapůjčeno bylo takto celkem 112 publikací. Dále bylo zpracováno 8 adresních rešerší (tj. vyhledání kontaktních adres pro zájemce z ČR), z toho 7 bylo kladně vyřízeno. Průběžných rešerší z nových přírůstků firemní literatury (tematických řad) bylo zpracováno celkem 163. Pro 15 zájemců byla individuálně objednána firemní literatura ze zahraničí, z toho 7 požadavků bylo kladně vyřízeno, ostatní zůstaly bez odezvy zahraničních firem.

Převážná část ze 1760 referenčních dotazů směřovala na báze dat JURIX a Firemní monitor. Kromě toho na všech pracovištích STK byly poskytovány ústní i písemné informace a zajišťovány služby poradenské a konzultační. Přehled poskytnutých písemných informací podává tabulka 5.2 v části B (ústní informace se neevidují), přehled o rešeršní činnosti tabulka 5.1.

3.6 Studovny

Od roku 1997 mají uživatelé STK k dispozici tři studovny, ve kterých mohou studovat jak tradiční, tak elektronické dokumenty a díla, která Knihovni řád STK nedovoluje půjčovat mimo budovu knihovny.

Všeobecná studovna nabízí 111 studijních míst pro prezenční studium publikací a dva počítače určené k využití stále častěji se vyskytujících elektronických příloh k dokumentům a k práci s vybranými elektronickými informačními zdroji a databázemi, vystavenými v síti STK. Ve studovně je dále příruční knihovna a volně přístupný fond tuzemských a zahraničních periodik posledních dvou ročníků.

Pohotovostní kopírovací služba přímo ve studovně umožňuje uživateli zhotovit za poplatek kopie z dokumentů uložených ve studovně.

Každý měsíc je aktualizována výstavka vybraných nových knižních přírůstků STK. Uživatel si může na publikace z této výstavky nechat vystavit záznam, po ukončení výstavky je mu publikace okamžitě zapůjčena.

Studovna referátové a firemní literatury s 36 místy a dvěma počítačovými stanicemi dává k dispozici:

- aktuální, nejvýše tři roky starý fond firemní literatury, uložený tematicky podle Mezinárodního desetinného třídění (MDT),
- fond firemních adresářů a katalogů obsahující cca 500 titulů převážně zahraničních adresářů a přes 300 titulů katalogů zejména z oblasti elektroniky, výpočetní techniky a regulace
- 120 titulů převážně zahraničních firemních časopisů, jejichž jednotlivé sešity běžného a předcházejícího ročníku jsou zde uloženy, starší ročníky jsou ukládány v archivu a jsou přístupné na požádání,
- referátové časopisy,
- více než 31000 československých a českých technických norem.

Ve studovně jsou rovněž zpřístupněny báze dat na CD-ROM. V nabídce jsou jak báze dat přístupné v lokálním (nesítovém) režimu (Science Citation Index, INSPEC, Compendex Plus), tak referenční báze dat zpřístupněné prostřednictvím Ultra*Netu (JURIX, Firemní monitor, Computer Select, Seznam platných ČSN aj.).

Počítačová studovna byla slavnostně otevřena 1. října 1997 po náročné úpravě příslušných prostor, chráněných přitom památkovou péčí. Vybavena je 13 uživatelskými počítačovými stanicemi s CD-ROM a disketovými mechanikami a laserovou tiskárnou. Nainstalovány jsou Windows NT, Ultra*Net a prohlížeče Netscape a MS Explorer, k dispozici je i textový editor. Uživatelé mají k dispozici příruční knihovnu a průběžně doplňovanou mediátéku. Výsledky své práce může uživatel ukládat do svého pracovního adresáře, odkud si může za finanční úhradu pořídit výstup na disketu nebo tiskový výstup.

Počítačová studovna je určena zejména k centralizovanému využívání

- elektronických informačních zdrojů přístupných uživateli prostřednictvím lokální sítě knihovny,
- Internetu (volně dostupných dat souvisejících se zaměřením knihovny, tj. s technikou a aplikovanými přírodními vědami),
- dalších informačních zdrojů dostupných v mediátéce knihovny (diskety, CD-ROM, videokazety).

Po celou otevírací dobu je zajištěna informační a konzultační služba, která má k dispozici další dva počítače. Vzhledem k vysoké denní návštěvnosti, vrcholící zejména v odpoledních a podvečerních hodinách, nabízí knihovna všem uživatelům rezervaci místa.

4. Publikační a propagační činnost

V roce 1997 vydala STK 13 publikací, jejichž seznam je uveden v tabulkové části B v bodě 6.

Pro prezentaci jednotlivých činností STK na knižním veletrhu Svět knihy'97 byly vydány 4 aktuální letáky jako doplněk dříve publikovaného propagačního materiálu o STK. Materiály byly využity na stánku Sdružení knihoven ČR.

Pro potřeby odborné veřejnosti byly potom zpracovány a vytištěny vícestránkové materiály Uživatelská konta INVIK STK, Polytematický strukturovaný heslář (PSH) Verze 1.0 a Retrospektivní konverze generálního katalogu časopisů Státní technické knihovny. Po vydání Knihovniho řádu STK byla zpracována příručka Uživatelská konta, elektronické služby a uživatelé elektronických služeb STK. Při příležitosti otevření počítačové studovny byly zpracovány další propagační materiály, a to Počítačová studovna ve Státní technické knihovně, Stručná historie Státní technické knihovny a Historie automatizace v STK.

Úspěšné zahájení provozu INVIK bylo podpořeno i cílevědomou propagací. V květnu byl INVIK prezentován v Praze na konferenci INFOMEDIA'97 a v září 1997 na semináři o automatizaci, pořádaném Ústavem

informačních studií a knihovnictví ve spolupráci se SKIP a na INFOParty České informační společnosti. V říjnu se INVIK představil na celostátní konferenci Knihovny současnosti 1997 v Seči u Chrudimi a v listopadu na Konferenci vysokoškolských knihoven v Olomouci. V tisku byl publikován článek "Nejasná zpráva o konci knihoven aneb Knihovna vstříc potřebám nového typu čtenáře" D. Haltmarové (Technický týdeník č. 13/97) a "Knihovna na vašem stole" zpracovaný V. Heiclem pro CHIP č.5/97. V 6. čísle elektronického časopisu IKAROS vyšla stať S. Skenderiji „STK chce šetřit čas a nohy svých čtenářů“. V závěru roku požádala STK o granty na prezentaci INVIK na konferenci ELAG'98 a na veletrhu Svět knihy'98 v rámci programu PREZENTACE zajišťovaného MŠMT.

Otevření počítačové studovny bylo propagováno články Ing. Haltmarové "Nová služba čtenářům Státní technické knihovny" v Technickém týdeníku č. 48/97 a "Nové možnosti pro čtenáře STK" napsaném pro měsíčník Chip (publikováno v č. 1/98). Byla připravena i první multimediální prezentace STK na CD-ROM, který vyšel jako příloha časopisu Chip rovněž v prvním čísle roku 1998. Na podporu propagace fondů a služeb odd. firemní literatury STK a celé STK byly předány články Ing. Haltmarové redakcím Technický týdeník: "Firemní literatura - zrcadlo stavu techniky" (otištěn v čísle 1/97), Maschinenmarkt - Průmyslové spektrum: „Státní technická knihovna včera, dnes a zítra" (odevzdán 09/97, vyjde podle redakčního plánu v čísle 1/98) a Čtenář - měsíčník pro práci s knihou: "Doplňování firemní literatury" (otištěn v čísle 2/97). Technický týdeník rovněž pravidelně uveřejňuje krátké články o technických novinkách na našem trhu pod kontaktní adresou STK Praha. Články vyšly v číslech 1, 2, 3, 5, 6 (3x), 7 (4x), 9 (3x), 12 (2x), 13 (3x), 14, 15 (3x), 16, 18, 19, 20, 25, 26, 31, 32, 33 (4x), 34, 38, 39 (3x), 43, 44, 45, 48, 49 (2x) a 52. Krátký, technicky zaměřený článek se stavební tematikou pod kontaktní adresou STK od Ing. Haverbeke byl zveřejněn ve Stavebních listech č.3/97. Mgr. Žáčková napsala článek "Firemní literatura ve výuce" pro Učitel'ské noviny (dosud nezveřejněn). Zpráva o nejnovějších trendech v elektrotechnice z cesty Ing. Šmída na veletrh PRODUCTRONICA 97 vyšla v Technickém týdeníku č. 50/97 pod kontaktní adresou STK. Všechny články propagující fondy a služby STK a firemní literatury se daří (s ohledem na všeobecně známý nedostatek peněz ve školství) zatím zveřejňovat bez běžně uplatňovaných plateb za článek typu "public relation" (při uvedení kontaktní adresy).

Z. Kloučková publikovala v časopise Čtenář (č. 4/97) článek „Polytematický strukturovaný heslář Státní technické knihovny“. Na semináři o akvizici časopisů v SVK Kladno, konaném v červnu 1997, vzbudil zájem referát dr. Jílkové „Možnosti využití ISSN pro akvizici časopisů“, který bude publikován v časopise Čtenář v r. 1998. Na mezinárodní konferenci o automatizaci knihoven ve Varšavě v říjnu 1997 zazněl příspěvek ředitele STK Ing. M. Svobody „Cooperation, Consortia, Compatibility, Connectivity: the Case of CASLIN“.

Pracovníci STK byli informováni o stavu a vývoji knihovny a jejich aktivitách prostřednictvím interního elektronického zpravodaje NOTES (4 čísla) a formou přednášek a pracovních seminářů. V květnu se seznámili formou přednášky s následnou diskusí s dosavadním řešením problematiky retrospektivní konverze generálního katalogu časopisů STK, na říjnovém setkání s pracovníky STK hovořil nový ředitel o svých představách budoucnosti knihovny, v listopadu byly tématem novinky v nabízených službách a akviziční politika STK. Ve spolupráci s Knihovnou Akademie věd ČR se zaměstnanci STK mohli zúčastňovat jarního a podzimního cyklu odborných akcí pořádaných touto knihovnou.

5. Spolupráce s knihovnami a informačními systémy

Základní formou spolupráce v zájmu uživatelů a rozšíření přístupu k informačním zdrojům mimo vlastní fondy jsou různé meziknihovní služby, o nichž bylo psáno v kap. 3.4.1 a 3.4.2, a k nimž STK přispěla významně svým projektem INVIK. Kromě meziknihovních služeb jsou udržovány a rozvíjeny další formy spolupráce v zájmu koordinace činností, rozšíření kontaktů a zabezpečení možností rozvoje.

5.1 Spolupráce s knihovnami

Koncem roku 1997 byla s Národní knihovnou ČR podepsána Smlouva o účasti na budování **souborného katalogu CASLIN (SKC)** včetně dodatku o prodloužení testovací fáze do konce roku 1998. Na straně STK je pro pravidelné předávání záznamů do souborného katalogu třeba dořešit některé problematické oblasti, jako např. zápis korporací a dále drobné úpravy programu pro výstup dat, což bude řešeno v r. 1998. Pracovnice jmenného popisu absolvovaly speciální školení jako přípravu na aplikaci standardů jmenného popisu nutných pro vstup do Souborného katalogu ČR. Ve spolupráci s Ústavem informačních studií a knihovnictví bylo zahájeno zpracování záznamů publikací vytvořených korporativními autory.

Zástupci STK se zúčastní prací v technickém týmu SKC a v Radě pro SKC a Společné katalogizační komise SKIP a ČIS, které se zabývají řešením problematiky Souborného katalogu ČR. STK navrhla Národní knihovně zpřístupnění SKC na serveru STK, což by zlepšilo přístupnost katalogu a řešilo i případné technické problémy.

Byla vytvořena Rada pro koordinaci **Polytematického strukturovaného hesláře** (PSH) jako poradní orgán ředitele STK. V Radě jsou zastoupeni představitelé knihoven používajících PSH k indexaci dokumentů v rámci svých automatizovaných systémů. Úkolem Rady je spolupracovat na rozvoji, aktualizaci a distribuci PSH. Počátkem roku byla dokončena a uvolněna k distribuci verze 1.0 Polytematického strukturovaného hesláře. PSH byl propagován v odborném tisku, v elektronických konferencích a na odborných seminářích. Verze 1.0 byla předána čtyřem knihovnám, které se podílely na jejím testování a prodán čtyřem knihovnám v České republice a jedné knihovně ve Slovenské republice.

PSH je vystaven na Internetu na serveru ČVUT a je součástí katalogu OPAC STK.

Pokračovala kooperační činnost českých a slovenských knihoven v oblasti **bibliografické a rešeršní**. Ve dnech 10. - 11. června 1997 se konala pololetní pracovní porada v ŠVK Košice, kde byly prodiskutovány aktuální otázky vztahující se především k tvorbě a využívání databází. Dne 3. prosince 1997 se konala v STK pravidelná výroční porada, při níž měli účastníci mj. možnost se seznámit s počítačovou studovnou a dalšími novinkami ve službách poskytovaných STK.

Spolupráce s **knihovnami vysokých škol** se soustředila na budování a publikování souborného katalogu časopisů, spolupráci na systému šedé literatury (viz níže) a v souvislosti s problematikou umístění STK byla oživena idea výstavby nové budovy knihovny v areálu vysokých škol v Praze 6 - Dejvicích, kde by se STK měla transformovat do role knihovny akademické. Přitom by jí zůstaly funkce vědecké, veřejně přístupné knihovny.

V r. 1997 proběhla poslední aktualizace databáze vysokoškolských knihoven. S ohledem na Referenční systém vysokoškolských knihoven Výpočetního centra ČVUT, zpracovaný s podporou grantu Fondu rozvoje vysokých škol, se nepředpokládá další udržování této báze dat v STK.

5.2 Spolupráce s informačními systémy

STK je členem dvou mezinárodních systémů - ISSN a SIGLE a v rámci SIGLE organizuje vytvoření Kooperačního systému šedé literatury (KSSĚL).

Jako člen systému ISSN zajišťovala STK funkci **Českého národního střediska ISSN**. Středisko plnilo všechny úkoly jak směrem k vydavatelům tuzemských seriálových publikací, tak směrem k Mezinárodnímu centru ISSN v Paříži (IC). Báze dat střediska, vedená v systému OSIRIS, obsahovala na konci roku 1997 celkem 4771 záznam. Do IC ISSN bylo letos odesláno 331 nových záznamů a 1891 oprav. Bylo přiděleno 336 nových ISSN, vyřízeno 23 dotazů pro IC ISSN, z báze dat OSIRIS bylo zodpovězeno 967 dotazů českých uživatelů na české seriály a z ISSN Compact 149 dotazů českých uživatelů na zahraniční seriály. Písemných informací bylo poskytnuto 490. Průběžně byly poskytovány konzultace vztahující se k zavádění čárového kódu EAN.

Za účelem zpřístupnění báze dat českých seriálových publikací v INVIK STK, probíhala od konce roku 1996 průběžná kontrola záznamů, které jsou uloženy v bázi dat OSIRIS. Záznamy jak STK, tak převzaté z Národní knihovny ČR, jsou připraveny k provedení restrukturalizace. Vzhledem k pracovnímu zaneprázdnění oddělení automatizace naléhavějšími úkoly bylo nutno restrukturalizaci resp. zpřístupnění této báze přesunout na rok 1998.

Zástupce ředitele STK se ve funkci ředitele ČNS ISSN zúčastnil v květnu 1997 pravidelného zasedání ředitelů národních středisek ISSN (ISSN Directors Meeting) v Budapešti.

V červnu 1997 se konal seminář o akvizici časopisů v SVK Kladno, pro který byl připraven referát (viz kap. 3.7).

Úsilí o zapojení ČR do **mezinárodního systému informací o šedé literatuře SIGLE** a s tím spojená snaha o vytvoření národního Kooperačního systému šedé literatury se v r. 1997 setkaly s poměrně značnými potížemi. Dle dohody STK s Knihovnou Akademie věd ČR z r. 1996 vykonává KNAV funkci národního střediska a zastupuje ČR ve Výkonné radě a Valném shromáždění Evropské asociace pro šedou literaturu EAGLE, zatímco STK zastupuje ČR v Technickém výboru EAGLE. V roce 1997 se však nepodařilo navštívit ani dubnové ani říjnové jednání Technického výboru - dubnové kolidovalo termínově s jinou akcí, v říjnu byla účast odřeknuta kvůli krácení rozpočtu STK. Komunikace s Technickým výborem tak probíhala především prostřednictvím elektronické pošty. V dubnu obdržela STK poslední návrh aktualizovaných katalogizačních pravidel SIGLE, po říjnové schůzce Technického výboru pak finální text pravidel. V prosinci 1997 byla zaplácena polovina členského poplatku EAGLE resp. SIGLE na rok 1997 (druhou polovinu hradila KNAV).

Zástupci KNAV se sice zúčastnili 5. setkání účastníků KSSĚL v červnu 1997 v STK, avšak jednání EAGLE/SIGLE, kde KNAV zastupuje ČR, se nikdo nezúčastnil.

Uvedené okolnosti způsobily, že rovněž úkoly týkající se vybudování **Kooperačního systému šedé literatury** byly splněny pouze částečně. V průběhu roku 1997 pokračovaly práce směřující k aplikaci nových

katalogizačních pravidel SIGLE. Tato pravidla, o jejichž zpracování rozhodly výkonné orgány EAGLE v průběhu roku 1996, byla ve finální variantě schválena v říjnu 1997. Toto zpoždění způsobilo, že značnou část předchozí práce vykonané v rámci KŠSL bylo nutno opakovat. Proto bylo již v březnu-dubnu 1997 s určitým předstihem přeloženo poslední znění oficiálně dosud neschválených katalogizačních pravidel SIGLE. Pravidla byla distribuována účastníkům KŠSL ještě před 5. setkáním. Během této schůzky deklarovala svoji připravenost zasílat záznamy do KŠSL pouze menšina zástupců zúčastněných vysokých škol. Ostatní vyjadřovali názor osvojit si nejdříve nová katalogizační pravidla evtl. učinit návazné úpravy podle požadavků SIGLE. Problémem se ukázalo zejména uvádění anglického překladu názvu resp. deskriptorů v záznamu SIGLE. Informace o definitivním znění katalogizačních pravidel obdržela STK koncem října 1997. Poté bylo možno dokončit závěrečnou editaci pravidel a zpracovat inovovaná pravidla pro ukládání záznamů ve formátu SIGLE. Pravidla jsou v současnosti připravena k distribuci (vystavení na WWW stránce STK).

5.3 Členství v organizacích

Knihovna je členem Sdružení knihoven ČR, Asociace knihoven ČR a mezinárodních organizací Aslib (Mezinárodní asociace pro informační management) a IATUL (Mezinárodní asociace knihoven technických univerzit), ze kterých čerpá výhody v podobě bezplatného resp. zlevněného odběru odborných publikací a periodik. Jako uživatel systému Aleph je STK členem mezinárodního konsorcia uživatelů tohoto systému ICAU.

6. Automatizace

Automatizace STK je na vysoké úrovni a využívání výpočetní techniky jak ve službách, tak v ostatních knihovnicko-informačních procesech jakož i v činnostech administrativního a správního charakteru je několikaletou rutinní záležitostí. To se stalo rovněž jedním ze základních předpokladů projektu a následné realizace INVIK STK - Integrované virtuální knihovny, založené technologicky na využití Internetu resp. služby WWW. O projektu INVIK viz podrobněji kap. 3.4.1.

Pozornost byla věnována doplnění a modernizaci lokální počítačové sítě. Byla provedena rekonstrukce sítě jak po stránce aktivních prvků, tak i v modernizaci rozvodů. Do LAN byl začleněn server Ultra*Net (CD-ROM), pro zkušební provoz byl zprovozněn nový hlavní server STK, na který byla instalována vyšší verze NOS a poté přenesen provoz LAN. Na nový databázový server byl přenesen provoz ze stávajícího serveru ALEX. Zprovozněn byl nový komunikační server, zpřístupňující vybrané služby STK po modemu.

Komplexní automatizace provozu STK a služeb čtenářům umožnila přístup do katalogů a využívání služeb v budově STK (přístup do katalogů z terminálů v hale služeb, přístup do Internetu a k elektronickým zdrojům v počítačové studovně) a přístup pro vzdálené uživatele a využívání služeb INVIK STK.

Základem programového zabezpečení knihovnických aplikací je kombinace databázového systému DataFlex a integrovaného knihovnického systému ALEPH. Automatizovaný výpůjční systém, který je v provozu od 1.11.1996, umožňuje objednávání dokumentů z terminálů v STK i ze vzdálených terminálů.

V květnu 1997 byla implementována nová verze systému ALEPH 3.2_5.14 pro terminálový ALEPH a 3.2_6 pro WWW. Přejít na verzi 3.2_6 však nevyřešil některé nedostatky systému, navíc od té doby nefungují objednávky dokumentů z WWW.

Proto byly zahájeny přípravy úpravy výpůjčního systému tak, aby byl nezávislý na systému ALEPH. Byla zakoupena verze DataFlex pro operační systém Unix, která umožní všechny výpůjční operace včetně evidence exemplářů provádět na úrovni systému DataFlex. Do ALEPH OPAC budou v pravidelných intervalech přenášeny informace o statusu exemplářů. Pro uživatele budou plně k dispozici oba přístupy k OPAC (WWW i terminálový), v lokální síti i v INTERNETu, informace o vypůjčitelnosti publikací budou aktuální a objednávat bude možné všemi způsoby.

Naopak se nezdařilo dokončit automatizaci procesů mezinárodní výměny publikací a provést restrukturalizaci databází firemní literatury a tuzemských seriálových publikací (ISSN). V 1. etapě řešení úkolu automatizace mezinárodní výměny publikací byla analyzována činnost příslušného útvaru a navrženo řešení automatizovaného zpracování agendy v systému Dataflex. Nároky na řešení, které musí být provázané s dalšími články linky tvorby a zpracování základních fondů, však přesáhly řešitelské kapacity roku 1997.

Pro úkol restrukturalizace bází dat zpracovali odpovědní pracovníci příslušných útvarů podklady. Restrukturalizace bude provedena v následujícím období.

Průběžně probíhalo zaškolování a doškolování jednotlivých pracovníků pro práci s výpočetní technikou a potřebnými programovými produkty. Školení zajišťovalo oddělení automatizace vlastními silami. Přehled usku- tečněných kurzů podává následující tabulka:

Téma	Počet účastníků
Základy práce s počítačem	5
T602	7
Práce se scannerem	6
Norton	9
Tisky v síti	14
Internet	21
WWW	6
Windows	49
Microsoft Works	30
Word 6.0	54
Excel	11

7. Výzkumné úkoly

V roce 1997 byly v STK řešeny výzkumné úkoly dvou programů:

- **Budování infrastruktury pro výzkum a vývoj na vysokých školách (INFRA)** vyhlášeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy,
- **Rozvoj informační sítě veřejných knihoven (RISK)** vyhlášeného Ministerstvem kultury.

V rámci programu INFRA byla zakončena třetí etapa **retrokonverze generálního katalogu časopisů STK**. O tomto projektu, úspěšně obhájeném závěrečnou oponenturou, podrobněji hovoří kap. 3.2.2

V programu RISK řešila STK projekt **INVIK - Integrovaná virtuální knihovna** a jako společník pracoviště se zúčastnila projektu **Zpřístupnění výsledků analytického zpracování prostřednictvím Internetu**, jehož koordinátorem byla Národní knihovna ČR.

V rámci projektu „INVIK“ (podrobněji viz kap. 3.4.1) byly z grantových prostředků uhrazeny náklady na právní expertizu, na anglickou verzi INVIKu, na zakoupení technického vybavení (digitalizační pracoviště, modemy, disky) a pořízeno 300 tzv. TANů pro otestování služby JASON (služba typu Document Delivery), poskytované Univerzitní knihovnou v Bielefeldu.

Většinu řešitelských činností projektu Zpřístupnění výsledků analytického zpracování prostřednictvím Internetu prováděla Národní knihovna ČR. V souladu se zadáním projektu zakoupila STK pro účely analytického zpracování specifikovanou techniku (1 ks PC + mechaniku CD) z grantových prostředků. Jako společník pracoviště obdržela STK kopii programu pracujícího s novým formátem záznamu a příslušní pracovníci byli vyškoleni.

8. Organizační struktura STK

- 1** - **ředitel STK**
- 11 - sekretariát
- 12 - odd. rozvoje knihovnických činností
- 13 - odd. automatizace
- 14 - odd. řízení a provozu počítačových sítí

- 2** - **náměstek pro tvorbu a revizi základního fondu (ved. odboru)**
- 21 - odd. akvizice
- 22 - odd. zpracování a katalogů časopisů
- 23 - odd. zpracování a katalogů knih
- 24 - odd. revize a obsahové prověrky základního fondu

- 3** - **náměstek pro využívání primárních fondů (ved. odboru)**
- 31 - odd. služeb čtenářům
- 32 - odd. meziknihovnických a reprografických služeb
- 33 - odd. ochrany fondů

- 4** - **náměstek pro sekundární a speciální fondy (ved. odboru)**
- 41 - odd. referenčních služeb a rešerší
- 42 - odd. informačních systémů a ISSN
- 43 - Středisko SIGLE
- 44 - odd. tvorby fondů firemní literatury
- 45 - odd. využívání firemní literatury

- 5** - **ekonomický náměstek (ved. odboru)**
- 51 - odd. ekonomické
- 52 - odd. technické a správní
- 53 - odd. investiční

9. TABULKY

A. FONDY

1. Stav, přírůstek a úbytek primárních fondů (knihovních jednotek/svazků)

Číslo	Údaj	Stav 1996	Přírůstek	Přírůstek	97/96	Úbytek	Úbytek	97/96	Stav 1997	Stav
			1996	1997	v %	1996	1997	v %		97/96 v %
1	Stav primárních fondů celkem	1 589 614	38 070	23 724	62,3%	19 676	22 776	115,8%	1 590 562	100,1%
1.1	základní fond	1 094 250	11 970	9 777	81,7%	3 758	2 188	58,2%	1 101 839	100,7%
1.1.1	knihy a seriály	734 556	5 498	4 265	77,6%	3 758	2 188	58,2%	736 633	100,3%
1.1.2	vázané časopisy	359 694	6 472	5 512	85,2%	0	0		365 206	101,5%
1.2	firemní literatura	193 361	11 109	8 180	73,6%	15 918	20 588	129,3%	180 953	93,6%
1.2.1	časopisy	3 454	848	850	100,2%	1 793	1	0,1%	4 303	124,6%
1.2.2	adresáře a veletržní katalogy	1 327	206	167	81,1%	98	119	121,4%	1 375	103,6%
1.2.3	ostatní	188 580	10 055	7 163	71,2%	14 027	20 468	145,9%	175 275	92,9%
1.3	fond norem	29 976	1 798	1 020	56,7%	0	0	-	30 996	103,4%
1.4	fond mikrografických médií	272 027	13 193	4 732	35,9%	0	0	-	276 759	101,7%
1.4.1	knihy	18 189	9	6	66,7%	0	0	-	18 195	100,0%
1.4.2	časopisy	253 838	13 184	4 726	35,8%	0	0	-	258 564	101,9%
1.5	elektronické dokumenty ¹⁾	0	0	15	-	0	0	-	15	-

1) zahrnuje pouze samostatné elektronické dokumenty, nejsou započteny databáze na CD-ROM v síti STK

2. Fond přístupný ve studovnách

Číslo	Údaj	Stav 1996	Přírůstek 1997	Úbytek 1997 (přemístěno)	Stav 1997
2.	Přístupný fond celkem	132 795	12 739	9 447	136 087
2.1	knihy	3 268	78	0	3 346
2.2	tituly časopisů	1 697	48	70	1 675
2.2.1	z toho referátových	64	0	29	35
2.3	firemní literatura	61 102	6 559	9 376	58 285
2.3.1	tituly časopisů	113	7	0	120
2.3.2	adresáře a veletržní katalogy	517	40	55	502
2.3.3	ostatní	60 472	6 512	9 321	57 663
2.4	normy	29 976	1 020	0	30 996
2.5	mikrografická media	36 752	4 726	0	41 478
2.6	elektronické dokumenty	0	308	1	307
2.6.1	primární	0	11	0	11
2.6.2	sekundární (referenční)	0	14	1	13
2.6.3	přílohy (CD-ROM)	0	283	0	283

3. Skladba přírůstku knih, seriálů a firemní literatury

3.1 Základní fond - knihy a seriály

Číslo	Údaj	Nákup	Dar	Výměna	Náhrady	Celkem	%
3.1	Knihy a seriály	3 616	382	210	57	4 265	100,0%
3.1.1	domácí	2 869	250	0	50	3 169	74,3%
3.1.2	zahraničí	747	132	210	7	1 096	25,7%

3.2 Firemní literatura

Číslo	Údaj	Nákup	Dar	Výměna	Vyžádáno od firem	Celkem	%
3.2	Firemní literatura	0	399	177	12 123	12 699	100,0%
3.2.1	domácí	0	0	0	3 318	3 318	26,1%
3.2.2	zahraničí	0	399	177	8 805	9 381	73,9%

4. Skladba přírůstku časopisů

4.1 Odebírané časopisy

Číslo	Údaj	1994	1995	1996	1997	95/94 v %	96/95 v %	97/96 v %
4.1	Počet titulů celkem	2 456	2 449	2 267	2 162	99,7%	92,6%	95,4%
4.1.1	základní fond	2 344	2 320	2 154	2 042	99,0%	92,8%	94,8%
4.1.2	firemní časopisy	112	129	113	120	115,2%	87,6%	106,2%

4.2 Skladba odebíraných titulů podle původu a způsobu nabytí

Číslo	Údaj	Nákup	Výměna	Nákup i dar - PV	Povinný výtisk	Dar	Celkem	%
4.2	Tituly časopisů celkem	1 476	224	74	196	72	2 042	100,0%
4.2.1	domácí	83	0	66	196	34	379	18,6%
4.2.2	zahraničí	1 393	224	8	0	38	1 663	81,4%

5. Tvorba katalogů

5.1 - 3 Zpracování fondu

Číslo	Údaj	1994	1995	1996	1997	95/94 v%	96/95 v%	97/96 v%
5.1	Věcné zpracování							
5.1.1	knih	7 310	4 693	6 506	4 060	64,2%	138,6%	62,4%
5.1.2	časopisů	277	2 003	705	247	723,1%	35,2%	35,0%
5.1.3	mikrografických medií	25	0	11	9	0,0%	-	81,8%
5.1.4	elektronických medií	0	0	0	2	-	-	-
5.1.5	FL (tituly)	9 987	8 446	9 498	6 912	84,6%	112,5%	72,8%
5.2	Jmenné zpracování							
5.2.1	knih	7 821	5 084	6 484	4 381	65,0%	127,5%	67,6%
5.2.2	časopisů	8 035	6 467	6 589	5 512	80,5%	101,9%	83,7%
5.2.3	mikrografických medií	415	12	0	11	2,9%	0,0%	-
5.2.4	FL (tituly)	9 910	8 446	9 608	6 972	85,2%	113,8%	72,6%
5.3	Retrokonverze záznamů							
5.3.1	knih	57 000	58 000	63 500	936	101,8%	109,5%	1,5%
5.3.2	časopisů (Protag)	0	0	4 432	1 664	-	-	37,5%

5.4 Listkové katalogy (počet záznamů)

Číslo	Údaj	Stav 1996	Přírůstek 1997	Stav 1997
5.4	Listkové katalogy celkem ¹⁾	4 173 176	49 793	4 218 434
5.4.1	Služební katalogy a seznamy celkem	1 958 799	32 246	1 991 045
5.4.1.1	generální katalog	798 250	4 584	802 834
5.4.1.2	katalog časopisů	397 809	13 530	411 339
5.4.1.3	přírůstkový seznam knih ²⁾	219 982	0	219 982
5.4.1.4	přírůstkový seznam časopisů ³⁾	131 580	0	131 580
5.4.1.5	místní seznam knih	205 104	1 812	206 916
5.4.1.6	místní seznam časopisů	206 074	12 320	218 394
5.4.2	Čtenářské katalogy celkem ¹⁾	2 214 377	13 012	2 227 389
5.4.2.1	jmenný	800 737	4 584	805 321
5.4.2.2	předmětový	452 293	5 354	457 647
5.4.2.3	systematický	707 167	6 068	713 235
5.4.2.4	časopisů názvový	173 344	6 470	179 814
5.4.2.5	časopisů systematický	23 403	2 250	25 653
5.4.2.6	kartotéka novinů	13 095	4 535	17 630
5.4.2.7	FL jmenný ⁴⁾	57 433	-11 714	45 719

- 1) Kartotéka novinů nezahrnuta do součtu
2) Listkový přírůstkový seznam knih není od r.1996 doplňován
3) Listkový přírůstkový seznam časopisů není od r.1996 doplňován
4) FL jmenný katalog není od r. 1992 doplňován

5.4.3 Údržba katalogů

Číslo	Údaj	1996	1997
5.4.3.1	Zrevidováno záznamů	1 729 380	237 834
5.4.3.2	Doplňeno záznamů	2 436	681
5.4.3.3	Vyřazeno záznamů	71 556	17 485

6. Obsahová prověrka a generální inventární revize fondů

6.1 Obsahová prověrka

Číslo	V rámci obsahové prověrky bylo	Prověřeno	Vyřazeno v knih. jedn.
6.1	celkem		25 348
6.1.1	z toho základní fond	2 536	2 454

6.1.1.1	z toho skripta	0	0
6.1.1.2	neprofilová liter.	0	0
6.1.2	specializované fondy	0	0
6.1.2.1	z toho normy	0	0
6.1.2.2	firemní literatura	241 tř. MDT	22 894

6.2 Generální inventární revize v tomto roce neprobíhala

7. Stav sekundárních fondů (viz. též katalogy knihovny - 5.4)

7.1 Báze dat pro uživatele

Číslo	Údaj	Počet záznamů		
		stav 1996	změny 1997	stav 1997
7.1.1	BD STK přístupné službami INTERNETu	120 031	8 476	128 507
7.1.1.1	OPAC knih	117 098	8 382	125 480
7.1.1.2	OPAC časopisů	2 933	94	3 027
7.1.2	Vlastní BD na LAN STK celkem	179 098	12 959	192 057
7.1.2.1	Rešerše a bibliografie	6 399	85	6 484
7.1.2.2	ČSN	5 776	1 020	6 796
7.1.2.3	FL - přírůstky	52 252	7 330	59 582
7.1.2.4	FL - partneři/dodavatelé	20 754	3 667	24 421
7.1.2.5	FL - časopisy - tituly	113	7	120
	jednotky	3 185	850	4 035
7.1.2.6	ÚEVZOD 93-94	3 787	nedoplňováno	3 787
7.1.2.7	ÚEVZOD 80-90 (DASAT)	31 000	nedoplňováno	31 000
7.1.2.8	ÚEP	55 832	nedoplňováno	55 832
7.1.3	Báze dat zakoupené (počet)	16	-4	12
7.1.3.1	z toho zpřístupněné v UltraNetu	10	-3	7

7.2 Báze dat pro služební potřebu

Číslo	Údaj	Počet záznamů		
		stav 1996	změny 1997	stav 1997
7.2	Celkem	298 444	99 270	397 714
7.2.1	FL - soubor MDT	738	0	738
7.2.2	FL - tematické řady : abonenti	292	-1	291
	seznamy řad	186	0	186
	vypůjční listy	1 705	163	1 868
	faktury	8 371	651	9 022
7.2.3	BD katalog (knihy)	149 653	4 410	154 063
7.2.4	BD časopisů	3 027	123	3 150
7.2.5	BD faktur akvizice časopisů	7 231	nevykazuje se	nevykazuje se
7.2.6	Evidence uživatelů	30 318	5 162	35 480
7.2.7	Current contents interní	32 283	5 395	37 678
7.2.8	Evidence a fakturace reprograf. požadavků	5 048	992	6 040
7.2.9	Evidence mikrofišů	430	37	467
7.2.10	Evidence požadavků na vypůjčky periodik	26 414	1 273	27 687
7.2.11	Historický fond	16 597	26	16 623
7.2.12	Evidence čar. kódů knihoven	446	93	539
7.2.13	Adresář knihoven	109	-2	107
7.2.14	Bibliografie literatury o STK	85	28	113
7.2.15	BD ČNS ISSN	4 151	620	4 771
7.2.16	Výzkumné zprávy STK	377	0	377
7.2.17	Fakturace a evidence MMVS	3 288	2 807	6 095
7.2.18	Fakturace do zahraničí	33	65	98
7.2.19	BD ANAL (článková bibliografie)	3 500	2 465	5 965
7.2.20	Souborná BD objednávek zahraničních časopisů	4 162	143	4 305
7.2.21	AVS	0	74 136	74 136
7.2.22	Digitální kopie	0	684	684

7.3 Hospodářsko-správní báze dat pro služební potřebu

Číslo	Název
7.3	Hospodářsko-správní báze dat
7.3.1	Personalistika
7.3.2	Účetnictví
7.3.3	Evidence majetku
7.3.4	Skladová evidence
7.3.5	Evidence komponent výpočetní techniky

B. SLUŽBY

1. Výpůjčky

1.1 Celkový počet výpůjček včetně interních (bez reprografických služeb a digitálních kopií)

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
1.1	Počet výpůjček celkem	696 855	583 472	83,7%
1.1.1	základní fond	282 756	262 745	92,9%
1.1.2	fond firemní literatury	400 194	311 525	77,8%
1.1.3	fond mikrografických medií	5 596	3 263	58,3%
1.1.4	fond norem	8 309	5 725	68,9%
1.1.5	elektronické dokumenty ¹⁾	0	214	-

1) zahrnuje pouze výpůjčky samostatných elektronických dokumentů

1.2 Skladba výpůjček z fondů STK externím uživatelům

Číslo	Fond	Absenční výpůjčky									Prezenční výpůjčky						
		Osobní		MVS, MMVS		Cirkulace tem. řad		Celkem			Evidované		Neevidované ¹⁾		Celkem		
		1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997	97/96 v %	1996	1997	1996	1997	1996	1997	97/96 v %
1.2	Celkem	77 745	77 507	1 508	1 528	17 449	9 361	96 702	88 396	91,4%	53 533	42 933	529 423	445 718	582 956	488 651	83,8%
1.2.1	ZF	75 744	76 473	1 117	1 065	0	0	76 861	77 538	100,9%	48 201	39 503	148 806	145 218	197 007	184 721	93,8%
1.2.2	FL	1 439	1 028	369	441	17 449	9 361	19 257	10 830	56,2%	320	195	380 617	300 500	380 937	300 695	78,9%
1.2.3	MF	562	6	22	22	0	0	584	28	4,8%	5 012	3 235	0	0	5 012	3 235	64,5%

MVS - meziknihovní výpůjční služby
MMVS - mezinárodní MVS

ZF - základní fond MF - fond mikrografických medií
FL - fond firemní literatury

1) Odhadem podle anketních listků

1.3 Skladba výpůjček MVS a MMVS ze základního fondu STK jiným knihovnám

Číslo	Služba	Požadavky			Kladně vyřízeno								% kladně vyřízen. požadavků	
		1996	1997	97/96 v %	Výpůjčkou		Reprograficky		Digitální kopii		Celkem		96 v %	97 v %
					1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997		
1.3	Celkem MVS a MMVS	3 645	3 482	95,5%	1 117	1 114	600	273	0	559	1 717	1 946	47,1%	55,9%
1.3.1	MVS ZF	2 692	3 060	113,7%	1 043	1 087	nesleduje se		0	559	1 043	1 646	38,7%	53,8%
1.3.2	MMVS	953	422	44,3%	74	27	600	273	0	0	674	300	70,7%	71,1%

1.4 Výpůjčky ze zahraničních knihoven (MMVS) zajištěné pro uživatele STK

Číslo	Služba	Požadavky			Kladně vyřízeno								% kladně vyřízen. požadavků	
		1996	1997	97/96 v %	Výpůjčkou		Reprograficky		Digitální kopii		Celkem		96 v %	97 v %
					1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997		
1.4	Celkem	1 857	2 474	133,2%	703	997	964	1 217	0	0	1 667	2 214	89,8%	89,5%

1.5 Pořadí zemí podle počtu výpůjček ze zahraničí

Pořadí	Název země	Počet výpůjček
1.	Nizozemí	1189
2.	SRN	385
3.	Velká Británie	374
4.	Dánsko	89
5.	Švédsko	63

1.6 Pořadí zemí podle počtu výpůjček vyžádaných z STK

Pořadí	Název země	Počet výpůjček
1.	Slovensko	280
2.	Rusko	16
3.	SRN	5
4.	Belgie	4
5.	Slovensko	3

2. Interní výpůjčky z fondu STK a další interní služby

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
2.1	Interní výpůjčky celkem	8 888	3 134	35,3%
2.1.1	krátkodobé	564	359	63,7%
2.1.2	dlouhodobé	105	99	94,3%
2.1.3	služební fond a spotřeba	4 562	1 331	29,2%
2.1.4	cirkulace časopisů	3 657	1 345	36,8%

2.2	Výpůjčky z jiných knihoven	16	52	325,0%
-----	----------------------------	----	----	--------

3. Provoz skladů

Číslo	Služba	Požadavky		Kladně vyřízeno		Pož./Kl. vyř. v %		Expedováno svazků	
		1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997
3.	Celkem	81 986	74 006	60 149	63 041	73,4%	85,2%	71 139	73 211
3.1	z toho z depozitních skladů	7 757	7 037	6 631	5 991	85,5%	85,1%	9 363	9 296

4. Provoz reprografie vč. digitálních kopii

4.1 Přehled požadavků na reprografické služby nahrazující výpůjčku

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
4.1	Vyřízeno požadavků celkem	30 726	28 187	91,7%
4.1.1	poštou	16 030	14 539	90,7%
4.1.2	ve studovněch	7 162	6 284	87,7%
4.1.3	v laboratoři	7 534	6 805	90,3%
4.1.4	prostřednictvím WWW	0	559	-

4.2. Výkon reprografické laboratoře (v kusech)

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
4.2	Celkem	207 481	157 657	76,0%
4.2.1	kopie	179 602	148 721	82,8%
4.2.2	originály mikrofilmů	9 266	2 798	30,2%
4.2.3	duplikáty mikrofilmů	10 982	0	0,0%
4.2.4	zvětšeniny	7 631	2 500	32,8%
4.2.5	digitální kopie	0	3 638	-

4.3. Výkon pohotovostních kopírek (v kusech)

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
4.3	Celkem kopírky	90 591	77 046	85,0%
4.3.1	všeobecná studovna	51 770	44 092	85,2%
4.3.2	studovna ref. a fir. literat.	4 120	3 360	81,6%
4.3.3	služební	34 701	29 594	85,3%

5. Rešerše, písemné informace

5.1 Rešerše

Číslo	Druh	z referát. časopisů		z BD LAN STK		z BD na CD-ROM		z WWW		z firem. literatury		Celkem	
		1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997
5.1	Celkem	4	0	10	10	146	106	0	4	65	21	225	141
5.1.1	ruční	4	0	0	0	0	0	0	0	37	21	41	21
5.1.2	strojové	0	0	10	10	146	106	0	4	28	0	184	120

5.2 Písemné informace (individuální)

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
5.2	Poskytnuto písemných informací	6 104	8 037	131,7%
5.2.1	z toho e-mailem	2 800	4 544	162,3%

6. Publikace (název publikace a měsíc vydání)

1. Ceník služeb platný od 1. dubna 1997 - dvoustránkový leták, duben
2. INVIK STK - dvoustránkový leták, duben
3. Nabídka bází dat na CD-ROM na rok 1997- dvoustránkový leták, duben
4. Polytematický strukturovaný heslář (PSH) verze 1.0 - dvoustránkový leták, duben
5. Polytematický strukturovaný heslář (PSH) verze 1.0. 11 s. - květen
6. Retrospektivní konverze generálního katalogu časopisů Státní technické knihovny. 16 s. - květen
7. Uživatelská konta INVIK STK. 13 s., příl. - květen
8. Uživatelská konta, elektronické služby a uživatelé elektronických služeb STK. 21 s. - září
9. Počítačová studovna ve Státní technické knihovně - dvoustránkový leták, září
10. Knihovní řád Státní technické knihovny platný od 1. 9. 1997. 19 s. - září
11. Pokyny pro majitele uživatelských kont. 15 s. - říjen
12. Seznam časopisů objednaných do STK a vybraných vysokoškolských knihoven technického zaměření v roce 1998. 181 s. - prosinec
13. Přehledy novinek vystavených na www STK 500 záznamů 4x ročně (<http://www.stk.cz>)

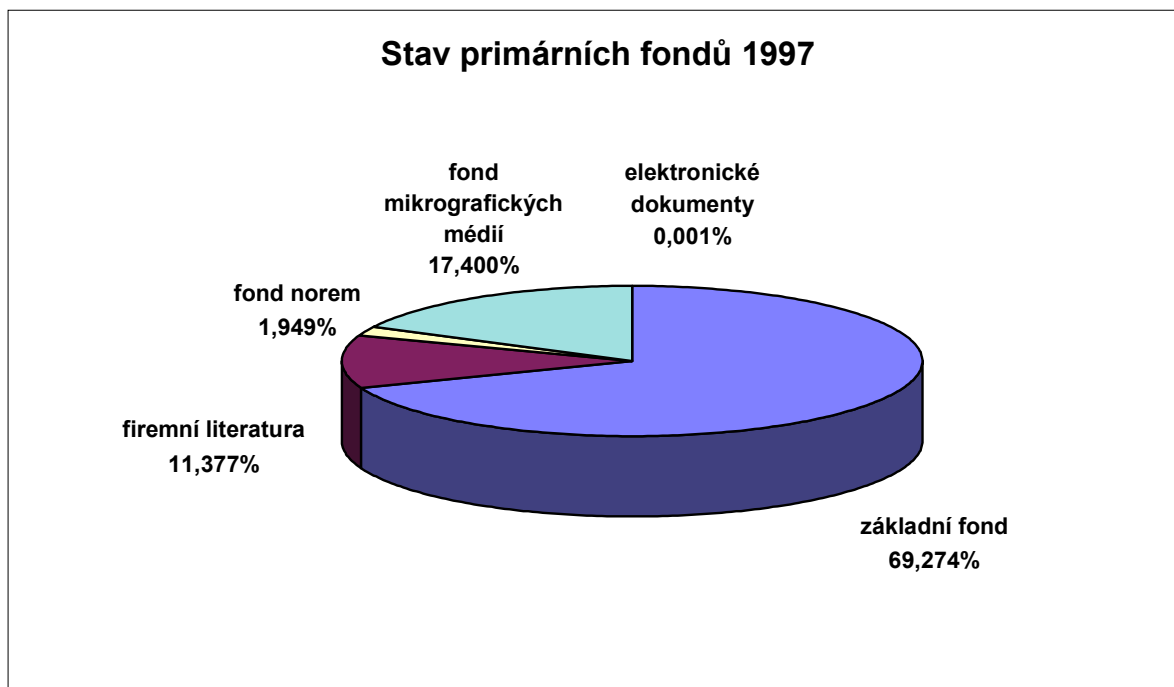
7. Počet registrovaných uživatelů a počet registrovaných návštěvníků STK

Číslo	Údaj	1996	1997	97/96 v%
7.1	Uživatelů registrováno celkem	30 318	33 942	112,0%
7.1.1	fyzičtí uživatelé	8 046	12 007	149,2%
7.1.1.1	instituce	68	84	123,5%
7.1.1.2	studenti	5 261	7 762	147,5%
7.1.1.3	cizinci	251	333	132,7%
7.1.1.4	ostatní	2 466	3 828	155,2%
7.1.2	registrovaní uživatelé poč. studovny	0	1 339	-
7.1.3	virtuální uživatelé	0	9	-
7.1.3.1	instituce	0	9	-
7.1.3.2	jednotlivci	0	0	-
7.2	Počet návštěvníků celkem	101 391	119 695	118,1%
7.2.1	fyzičtí návštěvníci	101 391	94 205	92,9%

7.2.1.1	všeobecné studovny	24 801	20 435	82,4%
7.2.1.2	studovny ref. a fir. literat.	3 527	3 292	93,3%
7.2.1.3	počítačové studovny ¹⁾	0	3 276	-
7.2.1.4	archivu fir. lit.	146	164	112,3%
7.2.2	virtuální návštěvníci ¹⁾	0	25 490	-
7.2.2.1	OPAC Telnet	0	2 559	-
7.2.2.2	OPAC WWW	0	8 315	-
7.2.2.3	Ostatní WWW	0	14 616	-

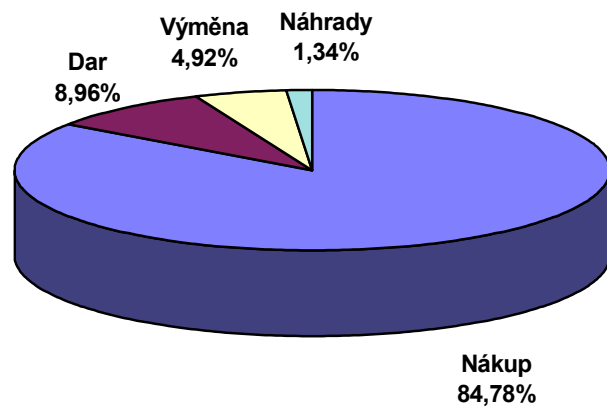
1) údaje za říjen - prosinec 1997

10. Grafy

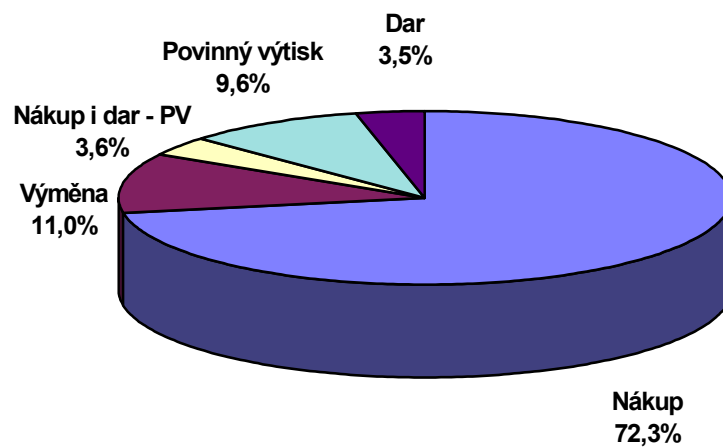
Graf č. 1

Základní fond - knihy a seriály 1997

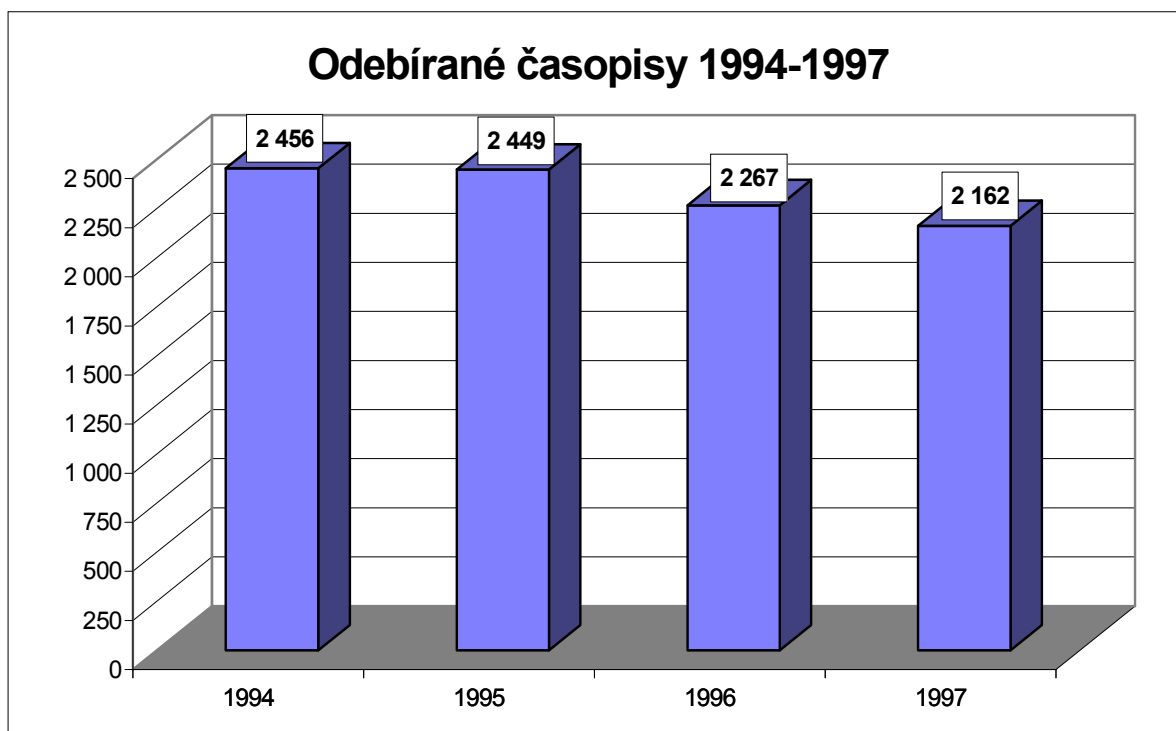

Graf č. 2

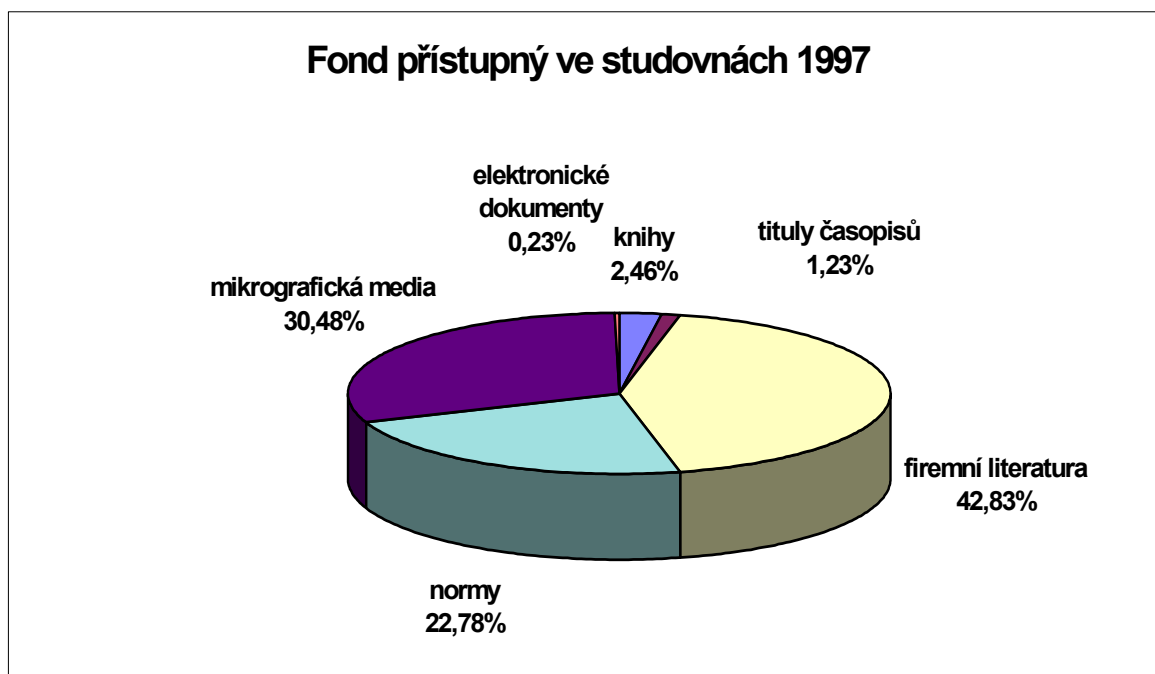
Skladba odebíraných časopisů podle způsobu nabytí 1997

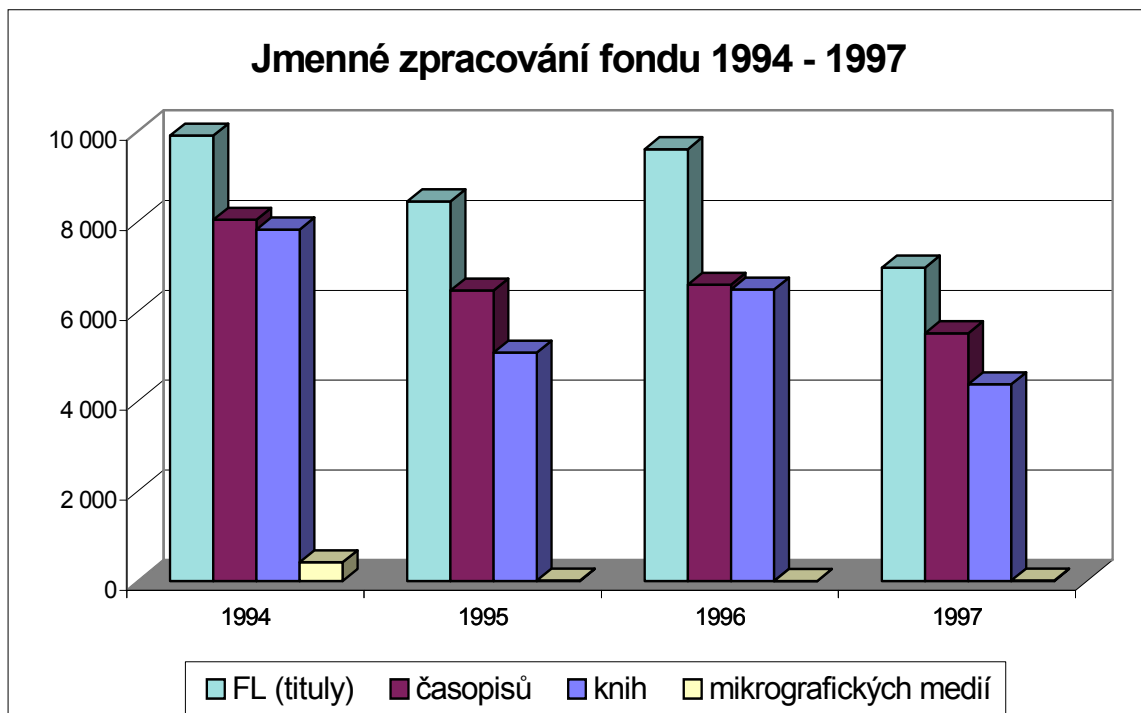
Graf č. 3

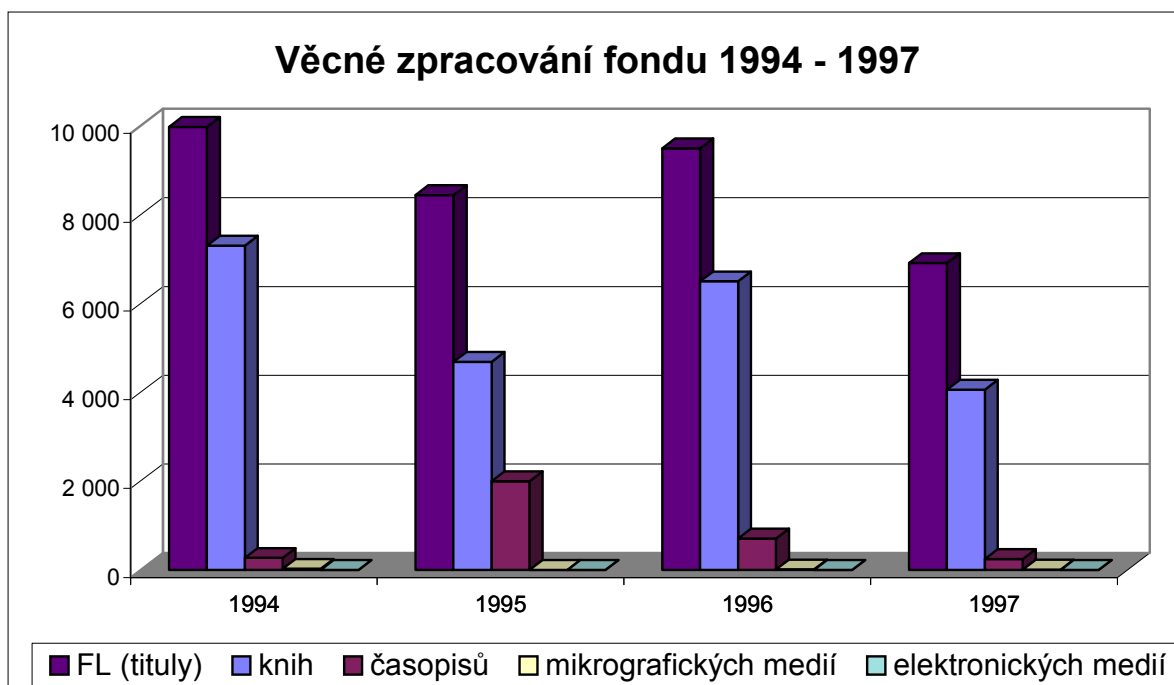
Graf č. 4

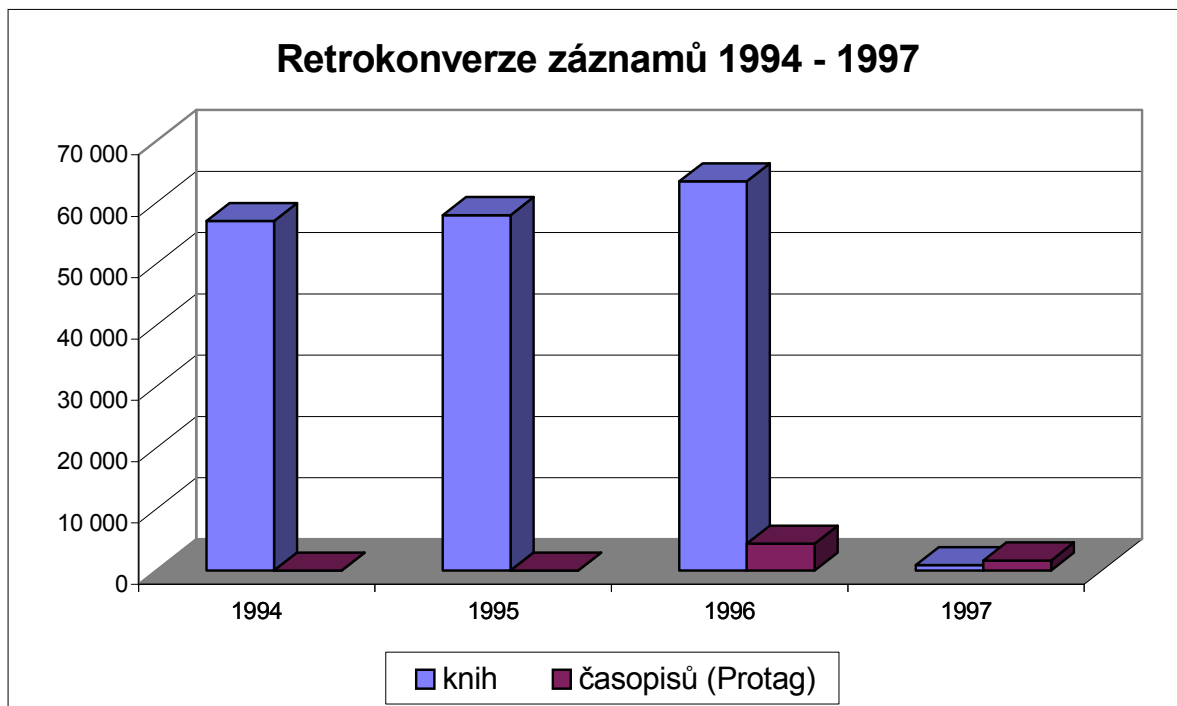
Graf č. 5

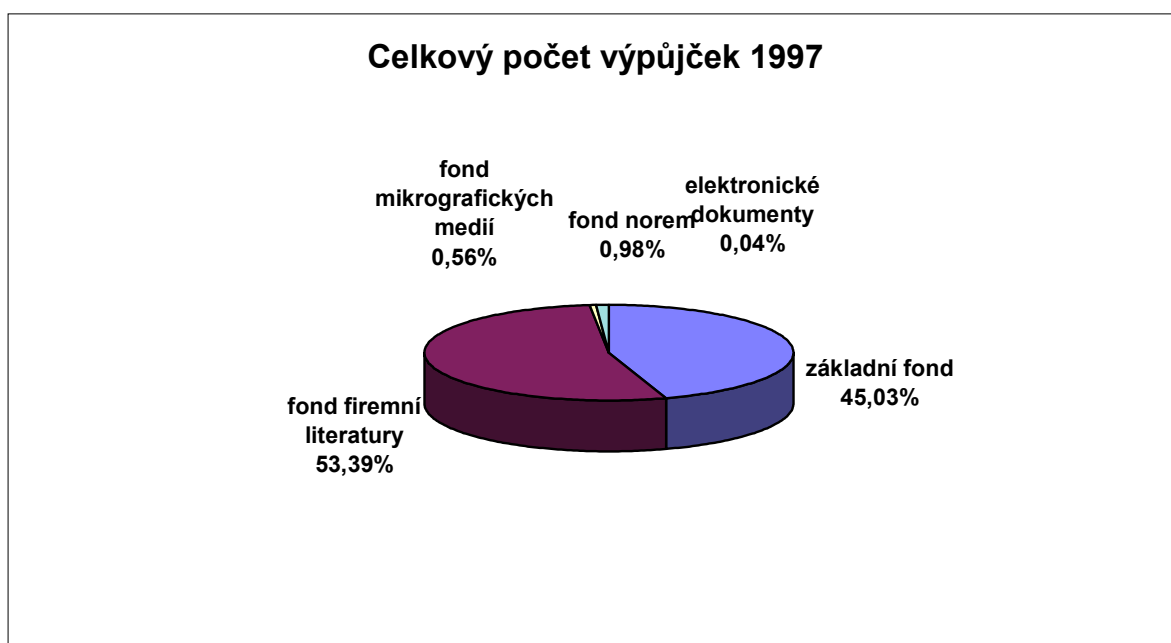
Graf č. 6

Graf č. 7

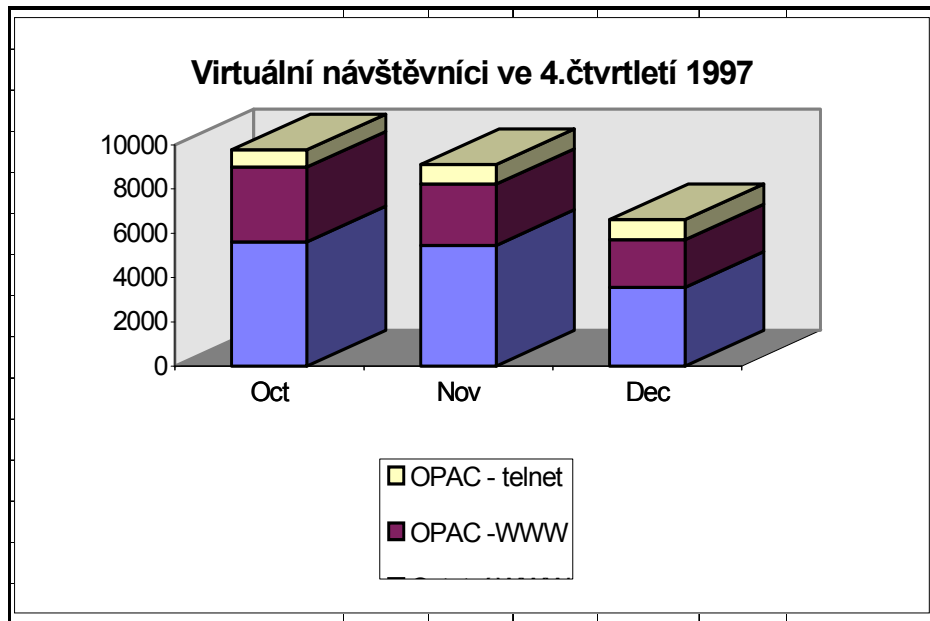
Graf č. 8

Graf č. 9

	Říjen	Listopad	Prosinec	4.Q
Ostatní WWW	5611	5447	3558	14616
OPAC -WWW	3384	2772	2159	8315

OPAC - telnet	778	886	895	2559
Virtuální návštěvníci	8995	8219	5717	22931

Graf č. 10